Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 41(707) KAINA 15 ct. MONTREAL, 1960 m. SPALIO-OCTOBER 12 d. PRICE 15 ct XX METAI

Politinių įvykių savaitė

SOVIETŲ PROVOKACIJOS NEPASISEKĖ — CHRUŠČIOVAS JAU KAPITULIUOJA

Sovietų užmačias tiksliausiai nušvietė Australijos premjeras Menzies, pareikalavęs rusų pavergtiems ir kolonizuojamiems laisvės.

Sovietų diktatoriui su jo su organizuota JTO ardytojų kli ka nepasisekė. Jungtinių tautų nariai aiškiai suprato, kad

RUSIJA RUOŠIASI KARUI

ir todėl jai lengviau būtų veik ti, jeigu būtų sugriauta Jungti nių tautų organizacija.

Tiksliausiai, taikiausiai ir aiš kiausiai į Chruščiovo klastas ir užmačias atsakė ir jas išaiškino Australijos premjeras Robert Menzies. Į Chruščiovo krokodi liškas ašaras apie kolonialines tautas

MENZIES PASAKĖ CHRUŠČIOVUI:

„Aš esu priverstas pasakyti, kad tai buvo aiškiausia veidmai dystė — pasmerkti komunistų vadui kolonializmą, kaip Va karų šalių būdingą piktybę, kai faktai rodo, kad **didžiausia nūdieninė kolonialinė galybė yra Sovietų Sąjunga** pati".

Suminėjęs Rusijos pavergtas tautas, kurių tarpe ir Lietuvą, Menzies tęsė:

„Kaip naujokas Jungtinių Tautų susirinkime, aš išsigan dau, pamatęs, kad čia yra to kių, kurių širdyse nėra taikos, kurie, atrodo, yra įsitikinę, jog grąsinant užpuolimu, pikta pro paganda — jei reikėtų ir tikru karu — nori padidinti savo me džiaginius turtus ir išplėsti sa vo ekonominės įtakos sienas".

Chruščiovas siuto ir kumšti mis daužė stalus, kai jam taip aiškiai ir atvirai, kaip galima tik tai laisvėje kalbėti, kalbėjo Menzies, ko jis pas save, Mask voje, negirdi ir neleidžia.

Kai, ryšium su tokiais pareiš kimais ir gen. JTO sekr. Dag at sisakė pasitraukti, ko reikalau ja Chruščiovas, ir užtai susilau kė iš JTO narių ovacijų.

CHRUŠČIOVUI NELIKO NIEKO KITO, KAIP KAPITULIUOTI.

Panaši padėtis susidarė tarp tautiniame parlamentarų suva žiavime Tokio mieste, Japoni joje, kur laisvojo pasaulio par lamentų atstovai taip gi aiškiai išaiškino sovietinius „parlamen tarus", konstatuidami, kad so vietijoje jokių parlamentų nė ra, kad yra tiktai totalistinės vienapartinės diktatūros ekspo zitūra. Ir kai Rusijos „parla mentarai" neturėjo įrodymų, kad yra kitaip, nieko kito neli ko, kai tiktai grasinimai, ir

PALECKIS, KAIP RUSIJOS ATSTOVAS, PAGRASINO PABĖGIMU IŠ SUSIRINKIMO,

jeigu dar kartą kas kalbės, kad sovietijoje parlamentas yra ne mažiau, kaip falsifikatas.

Dabar JTO pilnaties posė džiuose yra tokia būsena: nusi ginklavimo klausimas perkeltas nusiginklavimo komisiją: yra pasiūlymas greit daryti naują „viršūnių konferenciją", bet dėl jos nesutariama; yra dar ne išbaigtas reikalavimas, pagris tas Chruščiovo pastangotnis, kad susitiktų Eisenhoweris su Chruščiovu, nes be to, viršūnių konferencija neįmanoma, bet tokiam susitikimui kol kas nė ra galimybių, nes Chruščio vas įžeidęs Eisenhowerį, nesu tinka jo atsiprašyti; Dag aiš kiai pasilieka savo pareigose.

KITOS ŽINIOS

— New Yorke suimtas gir tas jaunas vyras, kuris kišeniu je turėjęs gazolino bombą. Su imtasis pasisakė, kad jis ją no rėjęs taikyti Chruščiovui, kuris jį suerzinęs savo demegogija ir grasinimais karu.

— Anglijos darbiečiai pasisa kė prieš atominį ginklavimąsi ir karinį bendradarbiavimą su JAV, nes jos jėga yra remia ma atominiu ginklavimusi.

Kinijos priėmimo į JTO klausimas atidėtas dar metams.

— Reikalaujamas išduoti Lu mumba.

— Indonezijos prezidentas Sukarno su Eisenhoweriu suta ria, kad JTO turi būti išlaiky ta.

— Alžyro sukilėlių valdžios pirmininkas Abbas Maskvoje sutiktas oficialiai, bet jo kalbų „Pravda" nespausdina.

— Antras Macmillano susi tikimas su Chruščiovu prie su sitarimo neprivedė.

— Nehru sugrįžo į Indiją nusiminęs, nes jo politika nepa sisekė. Sugrįžo namo ir Titc, ir Nasser.

— Spalio 6 ir 7 dd. įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovų pasitarimai New Yor ke. Pasitarimuose dalyvavo J. Kajeckas, A. Spakke ir J. Kaiv.

— Į Hamiltoną atvyko iš Lietuvos pp Vinerskių sūnus Romas, paliktas 9 mėnesių. Spauda plačiai tą aprašo.

— Australijoje mirė Vladas Požela, buvęs Lietuvos minis teris ir garsus advokatas.

„KARIO" DEŠIMTMETIS

Spalio 1 d. Brooklyne, Atle tų klube, buvo paminėtas „Ka rio", išeinančio JV, dešimtme tis. Buvo sukviestas būrelis sve čių ir bendradarbių. Buvo trum pų kalbų ir pasveikinimų.

Viskas būtų buvę gerai ir gra žu, tik... užmiršta, kad „Ka rio" istorija — yra valstybiška ir tautiška istorija, o ne vienos kurios partijos. **Kor.**

„NEPRIKLAUSOMOS LIE TUVOS" BEDRADARBIS

Kazimieras Baronas, iš Hamil tono, vyksta Europon, kur ap silankys Augsburge, Miunche ne ir, įgaliotas KLB Kr. tary bos, pasveikins Vokietijos lie tuvius bei dalyvaus jų šventėje. Be to, p. Baronas lankysis Ita lijoje, Prancūzijoje, Olandijoje ir kitose Europos vietose, ir sa vo įspūdžius aprašys „Nepri klalsomoje Lietuvoje". Mielam bendradarbiui linkime laimin gos ir sėkmingos kelionės.

KITOS NAUJIENOS.

● **Tikybos pamokos** jaunimui ir vaikams, lankantiems nekata likiškas mokyklas ir gimnazi jas, prasidės spalio 23 d. Pirmos Komunijos pamokos prasidės lapkričio mėn. Mergaičių popie tės, kurioms vadovaus Seselės ir kurios bus kiekvieną sekma dienį, prasidės jau sekmadienį, spalio 16 d. Popietės bus muzi kos studijoje.

Kviečiamos mergaitės tarp 6 ir 10 metų.

KLB Krašto tarybos sesija susirūpinimo jaunimu ženkle

PADĖKOS GINANTIEMS PAVERGTŲJŲ LAISVĘ. ATGAIVINAMA MILIONO DOLERIŲ FONDO MINTIS IR GELEŽINIO FONDO VYKDYMAS. KAS DARYTI, JEIGU RUSAI UŽPULS ATOMINIU KARU?

Rimtai, kūryibngai ir vaisin gai priėjo ketvirtosios KLB Kr tarybos antrasis susirinkimas, iš svarstęs visą dienotvarkę be skubėjimo ir išsamiai, dalyvau jant visiems suvažiavusiems na riams, kurių šį kartą buvo ir iš tų apylinkių, iš kurių nevisada atstovai atvyksta.

KLB Kr. V-bos pirm. St. Kęsgaila, pasveikinęs susirinku sius, paskelbė sesiją atidaryta. Hamiltono liet. par. klebonas kun. dr. Tadarauskas sukalbėjo invokaciją. Pirm. St. Kęsgailai pakvietus, susikaupimo minute pagerbti mirusieji Kr. tary bos nariai. Sudarytas suvažia vimo prezidiumas — pirminin kai: P. Januška, J. Daniliūnas ir p. Staškevičius; (šį kartą visi mažesnių kolonijų — Windso ro, Londono ir Wellando apy linkių); sekretoriais — dr. Če pas ir p. Aušrotas (abu iš To ronto).

Priėmus dienotvarkę, sudaro mos darbo komisijos: mandatų — St. Bakšys, J. Adomaitis ir p. Grigas; rezoliucijų — J. Ma tusevičiūtė, inž. Kšivickis ir J. Kardelis.

Sveikinimus atsiuntė JAV Kr. Taryba ir žodžiu pareiškė PLB pirm. J. Matulionis ir Ha miltono Ap. pirm. G. Skripku tė.

Po to patvirtinti praėjusiųjų paskutinių dviejų Kr. Tarybos suvažiavimų protokolai.

VALDYBOS PRANEŠIMAI

St. Kęsgaila daro išsamų pra nešimą apie Kr. V-bos nuveik tus darbus. Valdyba siekė palai kyti glaudžius ryšius su apy kėmis ir aplankė visas tas, ku rios kvietė, tačiau suminėjo, kad buvo ir tokių, kurios ir į raštus neatsiliepė. Nusistatyta į visus apylinkių raštus atsakyti ne vėliau kaip per 3 dienas, ir tas tesėta. Aplankyta tolausios kolonijos, atsilankant Kanados vakarų Lietuvių sąskrydyje Calgary, kur dalyvavo 4 apy linkių lietuviai. Pirm. sumini, kad Kanados liet. bendruome nėje dabar veikia 20 apylinkių.

KULTŪROS FONDO

pirm. T. J. Borevičius sumini, kad be jo KF v-je yra dar dr. H. Nagys, V. Jonynas, dr. I. Gražytė ir Jonas Lukoševičius. KF suruošė Mokytojų dienas, Studijų dienas, prisidėjo prie dramos konkurso, kurio Jury k-siją sudaro A. Rūkas, A. Ba ronas, V. Mackus, p. Grincevi čius ir akt. Dikinis. KF susirū pinęs jaunimo lietuvybe ir tuo tikslu organizuoja: keliaujantį knygynėlį, paskaitas su piokš telių bei filmų palyda; siūlo platinti „Eglutę", pataria siųsti vaikus į lietuviškus vaikų dar želius, toliau — į šeštadienines mokyklas, kurių pamokų pa įvairinimui ir pavaizdavimui siūlo įsigyti projekcijos apara tus. Lietuvybei palaikyti svar bios yra vasaros jaunimo sto vyklos. Kviečia tėvus susirūpin ti vaikus auklėti lietuviškoje dvasioje ir siųsti vaikus į lietu vių darželius ir šeštadienines mokyklas. Projektuoja ruošti Jaunimo dienas. Ir tt.

BENDRUOMENĖS IŽDAS

KLB Kr. v-bos iždininkas Pr. Rudinskas pranešė, kad nuo buv. Kr. t-bos sesijos iki šios sesijos turėta pajamų: 1550.98; išlaidų: 780.92, saldo spalio 6 d. — 750.06. Sąmata gi sekan čiam laikotarpiui primta 2,404. 06.

ŠALPOS FONDAS

Jo pirm. inž. I. Mališka pra neša plačiai iliustruodamas skai čiais. ŠF v-bą sudaro, be jo, dar I. Lukoševičienė, J. Kęs gailienė, A. Zubienė ir G, Ruk šėnas. Šalpos reikalams rinklia vų vajus vykdo: Š. F. komite tas yra Hamilton — pirm. J. Giedraitis, apyl. įgaliotiniai yra: A. Kalnėnas — London, K. Skrinskas — Vancouver, kitose apylinkėse šalpos reika lus tvarko a-kės valdyba arba jos įgaliotas v-bos narys, bū tent: A. Šetikas — St. Cathari nes, P. Augaitis — Delhi, J. Pilipavičius — Edmonton, Dr. H. Jasevičiūtė — Fort William, S. Noreika — Lethbridge, Dr. J. Mališka — Montreal, A. Au linskas — Oakville, J. Danys— Ottawa, P. Kiškis — Pembro ke, J. Rastapkevičius — Rod ney, R. Galinienė — Sault Ste. Marie, J. Paulaitis — Sudbury, J. R. Simanavičius — Toronto, P. Šidlauskas — Welland, P. Dumčius — Windsor, T. Lukas — Winnipeg.

Bendradarbiaujama su BAL Fu, kuriam padedant iš Kana dos vynausybės gauta 50 tūks tančių svarų mėsos, kurie į Vo kietiją išsiųsti per Montrealio uostą. Šelpiami tautiečiai ir Kanadoje ir tremtyje, kur rei kalinga šalpa. Vas. 16 gimna zija ir liet. mokyklos tremtyje taip pat priklauso šelpimui. Vi so šalpai išleista: 1,693.93; gauta: 2,066.02.

KITI PRANEŠIMAI

Tautos Fondo pirm. V. Vai dotas praneša: pajamų turėta 4,912.16; išlaidų: 2,530.85; li kutis kasoje spalio 1 d.: 2,381. 31.

Garbės teismo pirm. p. Sudi kas praneša, kad bylų nebuvo.

Kontrolės kom. p. Sonda praneša, kad KLB Kr. v-bos atskaitomybė visiškoje tvarko je.

Polit. komiteto vardu J. Kar delis praneša, kad k-tas reaga vo į visus svarbesnius polit. įvy kius, kurie lietė Lietuvą, taip no apylinkėms ir reagavo spau doje.

APYLINKIŲ PRANEŠIMAI

J. Daniliūnas pranešė apie Londoną (pasiųsta 1000 tele gramų J. Diefenbakeriui); P. Vaičeliūnas — Sudbury, Ado maitis — Montreal, (šešt. mok. 191 mok.), p. Staškevičius — Welland, p. Grigas — St. Cat harines, G. Skripkutė — Ha milton (18 organizacijų, 178 šešt. mok.), p. Šimanskis — Ottawa (140 lietuvių, veikia liet. mokykla), p. **Butavičienė** — Windsor, J. R. Simanavicius (plačiau kalba apie Liet. die ną), St. Kęsgaila plačiau pra neša apie Kanados vakarų lie tuvius ir jų org., p. Statkevi čius — Rodney (25 mok. šešt. mok.), p. Rickus — Delhi (mo kykloj 40 vaikų).

Mandatų kom. pirm. St. Bak šys praneša, kad iš 53 galimų Kr. tarybos narių dalyvauja 37.

IŠKILMINGOS PAMALDOS buvo AVbažnyčioje. Sumą lai kė kun. P. Ažubalis, pamokslą (stipriai įtaigojantį lietuvius vi sada būti lietuviais) sakė Tėv. J. Borevičius, SJ. Chorą vedė muz. p. Babeckas. Pamaldos baigtos himnu.

JAUNIMO PROBLEMOS

K. Baronas šešt. posėdy iš dėstė savo siūlomos programos projektą. Projektas rimtai pa ruoštas ir gražiai išdėstytas. Pa grindinis punktas — ruošti Jau nimo dienas pavasarį ir tam tikslui panaudoti dvi dienas. Pir mąją būtų vykdomas jėgų atrin kimas, o antrąją — pasirody mas atrinktųjų (koncerte ge riaus E. Kardelienės, p. Orin tienės, p. Nagienės, St. Gaile vičiaus ir ki. studijų mokiniai, geriausių sportininkų žaidynės ir tt.).

A. Rinkūnas labai rimtoje paskaitoje kėlė jaunimo proble mas plačiau ir siūlė priemones: steigti jaunimo apygardas, ra jonus; ruošti Jaunimo dienas, organizuoti ekskursijas, stovyk las, steigti mokslus einančiam jaunimui bendrabučius ir tt. Daug diskutuotas šis klausimas ir perduotas centrui.

REZOLIUCIJOS

kurias paskelbė I. Matusevičiū tė, yra šios:

Tautai pavergtoje Lietuvoje:

Ketvirtosios KLB Kr. T-bos antrasis suvažiavimas, įvykęs Hamiltone 1960 m. spalio mėn. 8—9 dienomis, nuoširdžiausiai užjaučia jus, brangūs tautiečiai, Sov. Rusijos okupacijos ir ko lonializmo niekinamus, išnaudo jamus, prievartaujamus ir žu domus; stebisi ir grožisi jūsų nepalaužiama valia, ištverme ir kryžiu išsilaikyti lietuviais ir kultūringais žmonėmis, išlaiky ti tautinę kultūrą ir sunkiausio mis sąlygomis siekti laisvės bei nepriklausomybės, ir pasižada visomis priemonėmis ir būdais jums padėti, atsiekti didžiuo sius tautos tikslus.

Jungtinėse Tautose pasakiu siems kalbas už Rusijos paverg tų tautų — laisvę Kanados premjerui **J. Diefenbaker,** Aus tralijos premjerui **R. G. Men zies,** Filipinų atstovui **dr. Fr. H. Delgalo** ir Ispanijos atsto vui **J. F. Laquerica,** tokiu teks tu padėkoti:

Sir:

A Plenary Conference of the delegates of the Lithuanian -Canadian Federation was held at Hamilton, Ontario, from Oc tober 8 to 9, 1960.

In accordance with a special resoliution of the Conference expressing a deep appreciation of your historic speach at the present Assembly of the Uni ted Nations, we take great ho nour in thanking you very hear tily for heving brought the en slavement of Lithuania by the Soviet Union to the attention of the member States of this Organisation.

Respectfully.

Padėkota CBS dir. Toronte ir Windsoro radio programų ve dėjams ir organizatoriams už lietuviškas transliacijas; kun. dr. Tadarauskui už patalpas ir paslaugą, Hamiltono apyl. v-bai, pryšaky su G. Skripkute, už rūpestingą suvažiavimo pri ėmimą, sveikinusiems, dirbu siems, padėjusiems, ir tt.

ĮSTATŲ PAKEITIMAS

Per eilę metų keičiant KLB statusą ir taisykles susidarė nesi derinimų, kaikas atkrito, kai kas nustojo prasmės ir tt. To dėl Kr. v-ba paruošė pakeiti mus, papildymus, suderinimus, kuriuos referavo P. Lukoševi čius. Visa tai plenumas priėmė.

Sumanymuose pasisakyta už Geležinio fondo vykdymą ir patarti kaikurie jo įstatų pakei timai.

Į Kr. V-bą kandidatais iš rinkti Br. Lukoševičienė, V. Zubas ir J. Adamonis.

Lietuvių diena nutarta ruoš ti Montrealyje.

PLB V-bai pasiūlyta atgai vinti Milhono dolerių fondo idė jos realizavimą. Sesija priėmė Kr. V-bos darbų raportus ir pareiškė padėką už darbą.

Iškelta mintis, kas mums reik tų daryti jeigu kiltų atominis karas, kuriam ruošiasi Rusija, visą laiką grąsinanti Vakarams atominiu puolimu?

Padėkėjus prezidiumui už gra žų vadovavimą, o šiam už pas kaitas, prenešimus, šeiminin kėms už darbą, sesija baigta Tautos Himnu.

Naujienos iš pasaulio sostinės

STIPRI KOVA TARP PAVERGTŲJŲ EUROPOS TAUTŲ IR JŲ PAVERGĖJŲ JUNGTINĖSE TAUTOSE

(Nepriklausomos Lietuvos bendradarbio pranešimas iš New Yorko)

Jau kelio savaitės kai vykst stipri ir energingai vedama ko va tarp Pavergtųjų Europos tautų ir jas pavergusiųjų Jung tinių Tautų organizacijos na rių. Gal tai dvikova, o gal ir pa saulinė kova, nes kovoje daly vauja daugelis tautų.

Rugsėjo 20 dieną prasidėju sios abiejų organizacijų sesijos viena kitą veikia kaip niekuo met dar nebuvo veikusios.

Iš už geležinės uždangos kraštų „carams" - diktatoriams suvažiavus, ne tik PET delega cijos, bet ir JT delegacijos už ėmė nedviprasmišką kovos fron tą prieš komunistinį frontą o ypač

PRIEŠ SOVIETŲ RUSIJOS KOLONIALIZMĄ.

PET bombardavo JT delegaci jas telegramomis, rezoliucijo mis, memorandumais ir asmeni niais kontaktais, kad jos keltų balsą prieš neteisėtą sovietų pa sisavinimą teisių atstovauti Lie tuvą, Latviją ir Estiją, ir prieš kitų tautų, kaip Albanijos, Bul garijos, Vengrijos, Čekoslova kijos, Lenkijos ir Rumunijos tautų pasitikėjimo neturinčius atstovus.

Aktyvios pastangos davė ir gražių padarinių.

Pirmasis

PIONIERIUS BUVO KANADOS MINISTERIS PIRMININKAS J. DIEFENBAKER,

aiškiai ir kategoriškai pasisakęs prieš sovietiškąjį kolonializmą už pavergtų Europos tautų lais vę. Jam, nors ir netiesiogiai pri tarė ir Did. Britanijos premje ras Macmilanas.

AIŠKIAI IR ATVIRAI SOVIETŲ KOLNIALIZMĄ PASMERKĖ AUSTRALIJOS MINISTERIS PIRMININKAS

ROBERT G. MANZIES,

suminėdamas visus paveargtuo sius kraštus, tarp jų ir Lietuvą. Daug tiesos tuo pačiu reikalu sovietams pasakė Filipinų ats tovas dr. Fransisco A. Dekja lo, Ispanijos atstovas Jose Fe lix de Laquerica.

NL red. kviečia tautiečius laiškais ar telegramomis padė koti visiems, kurie gina paverg tųjų tautų teises būti laisviems.

Kai spalio 4 d. Vengrijos va dinamasis premjeras J. Kada ras rengėsi eiti tarti savo žodį J. Tautose, PET seimo pirmi ninkas V. Sidzikauskas telegra favo JT delegacijoms, ir prašė, protesto ženklan, apleisti salę ir neklausyti Kadaro kalbos.

APIE PUSĖ DELEGACIJŲ JT, KADARO KALBOS METU APLEIDO SALĘ.

JAV ambasadorius J. J. Wads worth tuo metu buvo atėjęs į Pavergtųjų Europos tautų ge neralinį komitetą. Reikia pa brėžti, kad šiuokart aktyviau siais prieš sovietus pasisakė Did. Britanijos bendruomenės a.sto vai.

SOVIETAI PIKETUOJAMI NEPERTRAUKIAMAI.

Daug iniciatyvos rodo veng rai, bet dalyvauja ir kitos tau tybės, tarp jų ir lietuviai. Ypa tingai organizuotai piketavo lietuviai studentai rugsėjo 29 d. Jų susirinko apie 100 ir marši ravo apie 2 val., nešdami plaka tus ir sutartinai užtraukdami: „Who is Krushchew?", buvo klausiama. „Krushchew ir the morderer" choru atsakoma.

Be to, du automobiliai. apka binti plakatais, važinėjo įvairio se gatvėse ir aikštėse.

Spalio 9 d. lietuviai, Alto pa kviesti su plakatais gausiai da lyvavo bendroje demonstraci joje — pikete.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".

Redaktorius Jonas Kardelis.
DOminic 6-6220

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Prenumerata metams:		Yearly Subscription Rates:	
Kanadoje	$ 5.00	Canada	$ 5.00
Amerika ir P. Amerika	$ 5.50	America & S. America	$ 5.50
Visur kitur	$ 6.00	Other Countries	$ 6.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

PROVOKACIJOS

AR TAI NEREIŠKIA SKUBAUS SOVIETŲ PASIRUOŠIMO NAUJAM KARUI?

Daug yra duomenų įtaigojančių spręsti, kad Rusijos diktatūra, numatydama išsilaikymo sunkumus, yra priversta imtis naujų žygių.

Rusija bendrai yra didžiausias imperialistas ir sukčiausis kolonialistas, kiekvienam laikotarpiui sugalvojanti naujus motyvus, naujas formas ir naujas imperializmo bei kolonializmo priemones. Jeigu anksčiau rusai užkariavo Sibiro tautas, jei gu vėliau pavergė Kaukazo tautas, o dar vėliau — ir Pabaltijo valstybes, tai paskutinis jų planas yra užkariauti visą pasaulį. Jie to siekia atkakliai ir visomis jėgomis. Visos dabartinės Rusijos diktatūros pastangos nukreiptos tiktai šia kryptimi. Visa kita, jeigu kas ir daroma, daroma tiktai tokiu apskaičiavimu, kad pasiektų pagrindinį tikslą. Dėl to jie pradėjo ir tęsia „šaltąjį karą". Šio karo laimėjimui naudoja visokiausias priemones ir išbando visokiausius ėjimus. Tuo tikslu buvo sugalvotas koegzistencijos būdas. Bet klasta, kuriai pasidavė Vakarai, ypač — Amerika, įsitraukusi į tą rausvomis spalvomis apipintą taikos ir sugyvenimo viltį, perdėm buvo matoma, nes kai Vakarai tai klastai pasidavė, Rusijos diktatūra ypatingu stropumu stengėsi pasinaudoti Vakarų neatsparumu ir vystė ir griežtino „šaltąjį karą", visomis priemonėmis stengdamiesi Vakarus, ir ypač — Ameriką, diskredituoti. Tuo tikslu Chruščiovas išprašė viešnages ir Vakarų diskriminavimui ap važinėjo JAV, Prancūziją, Indiją, Indoneziją, Afganistaną, Burmą, Austriją. Kad Vakarų diskreditavimo misija būtų efektingesnė, Chruščiovas pačiu nekulturingiausiu, pačiu drastiškiausiu būdu „atsilygino" Eisenhiweriui už jo karališką Amerikoje priėmimą, neįsileidimu į Rusiją. Tai vis labai apgalvoti rusiškojo imperialisto žygiai. Atrodo, kad Chruščiovui belieka tiktai pasinauditi laimėjimais.

Laimėjimui efektą turėjo sudaryti naujų Afrikos valstybių pasijungimas. Tokiu būdu Rusija su visais pavergtais kraštais Jungtinėse Tautose numatė turėti daugumą, joms diktuoti savo valią ir formaliai visą pasaulį turėti „Rusijos kišeniuje", nes „neutralieji" patys būtų į jį įkritę.

Dabar New Yorke vyksta „šaltojo karo" priešfinalis, bet kaip daugelis duomenų rodo, jis neišeina pagal Maskvos planus. Nors ir gana primityvios kai kurios Afrikos tautos, bet jeigu ne konkrečiu skaičiavimu, tai instinktyviu jausmu nujaučia, iš kurios pusės joms ema laisvė ir iš kurios pusės joms gresia pavojai. Ir todėl sovietų diktatūrai nesiseka gauti klastingai savo politikai pritarimas.

Tur būt tą numatydami Kinijos komunistai atmetė Chruščiovo „taikaus pasaulio užkariavimo" politiką ir skelbia žūtbūtinę kovą. O gal Chruščiovo „taikos politikoje" slypi Mao Tsetungo politikos rezervas. jei nesiseks „taikos politika", teks imtis „karo politikos", atsisakius bet kokios „koegzistencijos".

Paskutiniai laikais, kaip atrodo iš Chruščiovo laikysenos New Yorke, jis eina prie savo politikos keitimo. Galimas dalykas, kad koegizistencijos ir „taikaus užkariavimo" politiką jis pastatė prieš Amerikos „taikią pavergtiems laisvės sugrąžinimo" politiką. Vakarų, ypač Amerikos, politikų šitas būdas yra kartojamas, nors kol kas nėra jokių dar duomenų, kad tai galima būtų realizuoti. Taip ir Chruščiovas mato, kad ir jo „taikaus užkariavimo" politika netenka pagrindo. Jeigu ligšiol jis galėjo tikėtis pritarimo iš Afrikos tautų, tai ir ta iliuzija dabar jau yra dingusi. Tat kas belieka daryti — Lieka Mao Tsetungo skelbtoji karo politika.

Jau yra kaikurių aiškesnių duomenų, kad Maskva tvirčiau dėl to apsisprendžia. Kol kas neliečiant kitų reiškinių, verta apsistoti prie Lietuvoje vyksiančių reiškinių.

Lietuvoje nepaprastai pakietėjo okupacinis režimas. Spaudžiami palaiką ryšius su užsieniu. Aštriau cenzūruojami laiškai. Daugelis laiškų jau nepasiekia adresatų. Didinami muitai siuntiniams ir ribojamas jų turinys. Nepaprastai pasunkėjo lietuvių darbo ir veikimo sąlygos. Prispausti studentai. Žiaurus slavinimas. Jau pavojinga vadintis lietuviu. Tokių žinių iš pavergtos Lietuvos yra atvežę ir nuoširdesni lietuviai, nors ir vykę kaip komunistai ar jų simpatikai. Iš Sibiro negrą žinami dar tūkstančiai lietuvių, nors buvo skelbtos ir amnestijos ir jau yra praėję visi 20 karo torginių metų. Caras po tiek laiko visus paleisdavo į laisvę, Chruščiovo gi diktatūra tokiems nenumato trėminimo laiko ir kalinimo ribos.

Ypač yra sunki būsena vyresnės kartos žmonių ir ypač — buvusių politinių veikėjų, nors jie, gerai žinodami tremties ir kalinimo sąlygas, laikosi „kaip pelės po šluota". Jie nepaliekami ramybėje, ir visą laiką NKVD tardomi. Jie, netekę viso, ką turėjo ir negalėdami gauti darbo, dar ir trukdomi ramiai baigti gyvenimo dienas.

Čia suminėsime vieną itin ryškų faktą, kuris imamas iš šių metų „Tiesos" rugsėjo mėnesio 17 dienos numerio. Štai jis ištisai:

„Pasitaiko dar ir čia, Tarybų Lietuvoje, kad vienas kitas blogos valios žmogus, nenutraukęs ryšių su tamsia praeitim, mėgina pašnibždomis skleisti šitokias nuodingas rainytis. Panašiai elgiasi kai kurie buvę buržuaziniai veikėjai, antai, Toliušis, Nasevičius ir kiti. Ypač šiuo atžvilgiu būdingas buvusio advokato Toliušio elgesys. Buvęs liaudininkų partijos lyderis, kalbėjęs buržuaziniame seime apie „laisvę" ir „lygybę", bet faktiškai rėmęs fašistinį režimą ir bendradarbiavęs su Smetona, Toliušis ir dabar yra priešiškas liaudžiui. Būdinga, kad Toliušio politines pažiūras atitinka ir jo įsisavinti buržuazinės moralės principai. Nepaprastas gobšumas skatino jį nevengti įvairių sukčybių, kad galėtų kuo daugiau pasipelnyti, jis nesibodėjo ir rašyti į užjūrius maldaujančius laiškus, juodomis spalvomis piešdamas gyvenimą Tarybų Lietuvoje ar prašydamas reakcinių emigrantų išmaldos. 1956—1958 metų laikotarpiu man teko kelis kartus susitikti su Toliušiu. Nors nebuvau su juo artimai pažįstamas, bet iš pokalbių susidarė įspūdis, kad jis nekenčia liaudies valdžios ir, kaip ir anksčiau, siekia turto. Šie jo pūdžiai rimtai pasitvirtino, kai pastarosiomis dienomis iš spaudos sužinojau įvarias Toliušio išdaigas.

Norėdamas prisidėti prie to, kad būtų galutinai užkirstas kelias nacionalistiniam tvaikui nuodyti tarybinių žmonių, ypač jaunimo, sąmonę, aš ir ryžausi, pasakodamas apie savo praeities klaidas, parodyti tikrąjį niekšišką buržuazinio nacionalizmo veidą.

Pastaruoju metu man teko kelis kartus vaikščioti naujosios Kauno jūros pakrantėmis. Plačiai išsilieję didžiuliai tyvuliuojančio vandens plotai iškalbingai šneka apie milžinišką kūrybinę tarybinio žmogaus galią, žmogaus pajungiančio liaudies gerovei gamtos jėgas, prasiveržančio į tarpplanetines erdves, kūriančio žmonijai šviesią ateitį. O pajūriuose skambančios linksmos jaunimo dainos nemažiau iškalbingai bylo ja apie laimingą Tarybų Lietuvos darbo žmonių gyvenimą, gyvenimą, apie kurį šimtmečiais svajojo mūsų seneliai ir proseneliai. Ne! Šio šviesaus gyvenimo niekuomet daugiau nesudrums praeities šmėklos, tai kaus kūrybingo darbo nenutrauks samdyti žudikai. Įvairiose žemės rutulio atkampese dar tūno neapykantos pritvinkę žmonijos priešai, bet jie yra bejėgiai prieš valią milionų darbo žmonių, su viltimi žiūrinčių į didžiąją Socializmo šalį.

St. Tomonis."

Taip rašo „Tiesa". Komentarų kol kas susilaikome. Tiek tegalime pasakyti, kad Z. Toliušis (jis tiktai vienas yra Kaune, prieš kelis metus grąžintas iš Sibiro, kur jo brolis Dzidas ir dabar tebėra, ir po 20 metų negauna leidimo sugrįžti į Lietuvą) yra žinomas kaip ddelis tolerancijos ir sugyvenimo žmogus. Jis gali sugyventi ir su velniu.

Neabejotina, kad šis St. Tamonis (gal tai slapyvardėi) yra aiškus provokatorius. Ar tą „ištrauką" jis parašė savo valia, ar prievarta, tai vis tiek yra aiški provokacija. Nebent tai padaryta ir prieš St. Tamonio valią, kas sovietinėje santvarkoje yra kasdieninis reiškinys (pav. Vilniaus arkivyskupo Reinio vardu buvo išleistas sovietinės žvalgybos atsišaukimas). Visokiu atveju — tai yra provokacija, bjauri provokacija.

Tat ir kyla klausimas, kodėl sovietijai reikia imtis provokacijų?

Kodėl dabar Jungtinių Tautų organizacijos pilnaties posėdžiuose ir New Yorko mieste taip imantriai provokacijomis užsiėmęs Rusijos diktatorius Chruščiovas ir kodėl provokacijos intensyvinamos Lietuvoje, ir, žinoma, ir kituose okupuotuose kraštuose? Koks reikalas sovietiją spiria užsiimti provokacijomis, kai jie kelia nusiginklavimo, taikos ir sugyvenimo klausimus?

Tėra tiktai vienas atsakymas — Rusijos diktatūra ruošiasi karui. Atrodo, jos pasiruošimai vykdomi tokiu intensyvumu ir tokiais tempais, kad karą jie gali pradėti anksčiau, negu normaliai jis galėtų ateiti. Tokią prielaidą galima grįsti ta aplinkybe, kad iniciatyva yra Rusijos diktatūros pusėje, — tat nuo Rusijos diktatūros pareis karą pradėti, o karo pradėtojas, galįs panaudoti visas suplanuotas priemones ir staigiai puldamas gali turėti daugiausia galimybių laimėti. Taip atrodo dabartinė būsena.

Mes visi žinome, kad dideli įžeidimai, kuriuos jūs svaidėte mūsų prezidentui Paryžiuje ir kitur, tikrumoje buvo taikomi amerikiečių tautai ir jos teisėtoms institucijoms.

Žinokit, kad mūsų atviras ir kantrybė turi ribą ir jūsų režimo nedorybės nebus toliau toleruojamos.

Jūs sudarėte neperžengiamas kliūtis nuoširdžiam tautų sugyvenimui. Jūsų reikšmingu triukšmu, negalėjo būti sutvarkyti Vengrijos vidaus reikalai pagal Jungtinių Tautų direktyvas.

Jūs nuolat laužote savo pasižadėjimus dėl apsisprendimo ir laisvų rinkimų pavergtoms Rytų Europos tautoms ir nepaliaujamai stengiatės komunistiniu imperializmu pavergti naujas, laisvę atgavusias tautas.

Nors mūsų vyriausybė, praktiškais sumetimais gali pasikeisti atstovais su jūsų režimu, bet tas dar nesudaro įstatymiško nuostato. Tarp civilizuotų pasaulio valdovų mes jus traktuojame kaip uzurpatorių. Jūsų vadinama revoliucija yra totalinis karas prieš žmonijos rasę.

P. Chruščiovai, Jūs kariaujate prieš istoriją. Jūsų užpuolimai ir grobimai daug padidins žmonijos nelaimę, kol jūsų režimas praeis. O yra tikra, kad jis praeis.

Ką jūs padarėte Kuboje ir Konge, jūsų nelemta konspiracija gali atnešti nelaimes ir kitoms tautoms, bet žmoniojs teisingumas jus pasivys.

Jūsų taikos pasiūlymai, kuriuos Jūs Jungtinėse Tautose propaguojate — nieko neap

Nukelta į 7-tą psl.

Laiškai iš Lietuvos

Tęsinys.

3.

Gal aš kiek retoriškai pasakiau — „Kas lietuvis, tas ir banditas". Taip sako ir taip elgiasi Lietuvos kolonizatorius rusas. Bet taip ir yra. Rusui, kas tiktai pasireiškia aiškiai kaip lietuvis, tas jau ir banditas.

Nekalbėdamas apie antrąją lietuvių kovos kryptį — partizanų kovas, — aš noriu sustoti ties dabartine padėtimi, kiek ji yra pas mus opi ir trapi.

Lietuviu vadintis negalima. Gali lietuviškai kalbėti, bet ir tai — geriau lietuviškai nekalbėti ten, kur yra rusų. O kur jų nėra Jie gi visų įstaigų vadovai. Jie visur daro savo tvarką. Jie kiekviename žingsnyje. Tat, kur, kokioje vietoje ir kokia proga lietuvis gali pasakyti, kad jis esąs lietuvis? — Tokios vietos ir tokių progų nėra. Net artimiausi draugai ir net gimnės tarpusavyje nepasitiki, nes šnipinėjimas ir papirkimai taip plačiai išvystyti, kad nieku negali pasitikėti. Sudarytos tokios sąlygos, kad geriausiu draugu neįmanoma pasitikėti. Taip laikytis verčia savisaugos instinktas. Geriau — atsargiau.

Taip susidaro sąlygos, kad gali lietuviškai skaityti laikraštį ir knygą, bet negali sakyti, kad skaitai todėl, kad tai yra lietuviška. Todėl su lietuvybe niekur negali pasirodyti. Lietuvybė yra pastatyta į aklasto vį arba aklabūvį. To pasėkmė — uždaryti visi lietuviški sambūriai. Lietuvoje lietuvybė nutildyta. Lietuvybė padaryta neveiklia, suparalyzuota.

Kas kita kitos tautos. Rusai veikia, kaip rusai; lenkai veikia, kaip lenkai; gudai veikia, kaip gudai. Kaip „mažuma", jie turi teisę veikti. Bet lietuvis, kaip lietuvis, negali veikti nes tai jau būtų nacionalizmas, atgyvena, prakeikimas.

Tuo ypač naudojasi lenkai. Lenkai, kaip mažuma, turi teisę turėti ir mokyklas, ir spaudą, ir savo sambūrius, meno ratelius. Ir jie tą turi. Jie moka veikti ir pogrindyje. Jie ir veikia. Todėl net ir tose vietose, kur yra tiktai keli lenkiškai kalbą arba nutautę lietuviai, pavėikti lenkiškos okupacijos, jie jau buriasi ir atvirai veikia, kai lietuviai tos teisės neturi, nes toks veikimas būtų apšauktas nacionalizmu, buržuazijos palikimu, ir už tai beliktų tiktai Sibiras.

Noriu pabrėžti — tai yra okupacijos politika, tai yra didžiarusių politika, kurios tikslas — visiškai išnaikinti lietuvių tautą. Rusai triukšmingai rekia, bet tuo riksmu pridengie savo tylųjį politiką, siekiančią lietuvius nutautinti. Lenkai ir gudai gali laisvai veikti to dėl, kad ir lenkėjimas ir gudėjimas yra slavėjimas ir tiesiogis lietuvių nutautinimas.

Mūsų būsena, kaip matote, tragiška. Mes matome, kaip mus naikina, bet mes bejėgiai tam pasipriešinti. Tai sunkiausia, negu kada nors yra buvę.

Gal daryti sukilimą, kaip padarė vengrai? Bet kokia prasmė, jeigu to niekas nemato ir negirdi? Juk mūsų partizanai pirmieji pradėjo kovą, bet kas juos pamatė ir kas juos išgirdo?

D. b.

Atviras laiškas N. Chruščiovui

J. A. V. senatorių, kongreso atstovų ir šiaip žymių asmenų grupė apie 200 žmonių parašė raudonam diktatoriui atvirą laišką.

Laiške rašoma:

„Šiandieną, jūs vėl esate čia, nors niekas jūsų nekvietė. Jums iš viso nebūtų leista čia atvykti, jei ne fizinis buvimas mūsų žemėje tarptautinės organizacijos, kurioje jūsų režimas su klastingais siekiais per neapsižiūrėjimą buvo priimtas ir kurios kilnius tikslus jūs per 15 metų sistematingai ardėte.

Praeitais metais, kai kurie amerikiečiai, turėdami gerus norus, jus garbingai priėmė, bet tas daugiau nebepasikartos.

„N. L." SPAUSTUVĖ

Gal Jums reikia atspausdinti VOKAMS adresai, Jums VIZITINES KORTELĖS, vestuviniai arba sukaktuviniai PAKVIETIMAI, vakarams, koncertams, pobūviams BILETAI, subuvimų arba parengimų PROGRAMOS, biznio ir profesijų reikalams REKLAMINIAI ATSIŠAUKIMAI, SĄSKAITINIAI LAPELIAI, RECEPTŲ BLANKAI IR KITOKI SMULKŪS SPAUDOS DARBAI — Jūs neabejodami kreipkitės į „NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" leidyklą: 7722 George Street, LaSalle, Montreal 32, arba telefonu: DO 6-6220. Čia Jūs gausite visokią informaciją ir čia Jums, pagal Jūsų užsakymą, bus atspausdinta ŽEMIAUSIA KAINA, kokią tiktai Jūs Kanadoje galite gauti NL.

Ką rašo kiti

LIETUVA GYVA ITALIJOS SPAUDOJE

Italijos spauda dažnai rašo apie Lietuvą viena ar kita proga ir Elta - Press redaktoriui V. Mincevičiui tenka padėti nemaža vargo ją sekti ir klasifikuoti žinias. O jų susidaro kiekvieną mėnesį nemaža krūva. Paskutiniųjų dviejų liepos-rugpjūčio mėnesių laikotarpyje pasirodžiusias žinias bei straipsnius galima klasifikuoti taip: politinėje, kultūrinėje, religinėje ir ekonominėje srityse.

„La Voce Dell'ionio", Catanijos dienraštis liepos 3 d. pasitaipino keturių ilgų skilčių straipsnį pavadintą: „Dvidešimtmetis žiauraus sovietinio režimo. Tragiška Pabaltijo tautų istorija". Bolonijos dienraštis „L'Avvenire D'Italia", pasinaudodamas Elta-Press dokumentacija, įsidėjo penkių ilgų skilčių straipsnį: „Dvidešimt metų nuo rusų okupacijos Pabaltyje. Tautiniai komunistai kovoja prieš Sovietų Sąjungos teoretinius ortodoksus".

Milano dienraštis „Corriere Della Sera" Chruščiovo lankymosi metu Austrijoj liepos 7 d. vedamajame perspėjo Austriją nepasitikėti jo siūloma „koegzistencija", kad neatsitiktų, kaip atsitiko su Lietuva, Latvija ir Estija, kurios pasitikėjo Sovietų sąjungos duotu žodžiu ir buvo prarytos. Italų kalba išeinąs dienraštis Briuselyje, Belgijoj, „Sole D'Italia" liepos 6 d. įsidėjo ilgą straipsnį pavadintą: „Lietuva, Estija, Latvija palaidotos gyvos". Milano didelis dienraštis „L'Italia" liepos 24 d. aštriai sukritikavo Sovietų Sąjungą, pasakytą Vilniuje minint Lietuvos okupacijos dvidešimtmetį, pabrėždamas Sovietų akiplėšiškumą ir iškeldamas lietuvių tautos rezistenciją.

Bolonijos dienraštis „Il Resto Del Carlino" ir Sondrio „Corriere Della Valtellina" pamini jo Lietuvos okupaciją pasinaudodami Elta-Press duota medžiaga. Neapolio dienraštis „Roma" eilėje straipsnių „Paskutinis karas" daugelį kartų prisiminė Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų likimą.

Monzos dienraštis „Il Cittadino" liepos 2 d. pasinaudodamas Elta-Press duotomis žiniomis, įsidėjo straipsnį apie sovietų daromus karinius pasiruošimus Pabaltyje. Italijos Katalikų Vyrų organizacijos organas „Noi Uomini" pasinaudodamas Elta-Press pateiktomis statistikomis apie genocidą Sovietų Sąjungoje ir Pabaltyje, rugsėjo 18 d. numeryje įsidėjo straipsnį pavadintą: „Ašaromis ir krauju plūstąs komunistų režimas Sovietų Sąjungoje".

Čia patiekta tiktai trumputė ištrauka iš labai ilgos apžvalgos.

JUOKDARIAI...

MIZARA KAPITULIUOJA PRIEŠ RASTENĮ IR STUKĄ

Stukas: — Lietuvos žmonės girti ir apdriskę; jie tyli; jie atsisako kalbėti dėl to, kad rusiškai nenori, o lietuviškai bijo....

Rastenis: — Lietuvą valdo rusai; lietuvių tauta rusina ma...

R. Mizara: — Tai ką į tai kas nors galėtų rimtai atsakyti? Ar gi visa tai ne žemiau kritikos?

Mizara buvo Lietuvoje, matė jos gyvenimą ir nieko į užmetimus negali atsakyti. Jis randa lengviausią išeitį: Ir Stuko ir Rastenio pasakymai „žemiau kritikos". Mizara nepajėgė to nuneigti ir nuneigimo įrodyti, tai ir kapituliuoja.

MIZARA PAKLYDO TARP DVIEJŲ PUSŲ

Mizara susirūpino: Kuris miestas gražesnis — Vilnius, ar Kaunas? Mizarai Kaunas gražesnis. Kur jau ten Mizarai nepaklysti „tarp dviejų pušų"... O kad save pateisintų, tai Mizara sugalvojo dar ir „trečią pušį" — Klaipėdą... Toks Mizaros nesiorientavimas įrodo jo bendrą nesiorientavimą.

„LAISVEI" 50 METŲ

Labai gaila darbo ir lėšų. Penkiasdešimt metų dirbta, blaškytasi ir galų gale nueita tarnauti pastumdėlio vietoje, kolonialistiniui imperialistui ir savo tautos okupantui.

O juk buvo laikai kai „Laisvė" buvo patriotiškesnė; minėdavo ir Lietuvos nepriklausomybės šventę, Vasario 16, ir tą dieną darydavo tinkamus pareiškimus. Žodžiu, „Laisvė" buvo kitoks laikraštis, kuris vertino žmogaus, tautos ir Lietuvos valstybės laisvę ir nepriklausomybę. O dabar taip nuklydo į šalį nuo Lietuvos ir lietuvių tautos, kad pasidarė rusų pastumdėlė — be garbės ir be nuovokos. Linkime „Laisvei" sugrįžti į žmoniškumo, laisvės gerbimo ir kovos su okupacija kelius.

Mandrapypkis.

Ar neužtenka nežmoniškumo?

AL. GIMANTAS

Jei ne amerikinė ir lietuviško ji spauda, visas triukšmelis būtų buvęs grynai vienos šeimos reikalu. Dabar, jis vis plačiau liečiamas ir gyvai diskutuojamas vis platesnių sluogsnių. Bet aplamai žvelgiant, nema ža dalis susidomėjusių, ar tik ne per mažai rodo dėmesio visos tos savotiškos kontroversijos pradininkei, būtent, jaunąjai lietuvaitei merginai, neseniai atvykusiai iš Lietuvos, Reginai Leonaitei.

Anglų ir lietuvių kalba leidžiama spauda pasigavo Reginos romantinę istoriją ir dabar jau daug kas nori būti teisėjais ar bent tarpiais tame klausime, bet ne tiek jau sudėtinga me reikale. Dar įdomiau, kad esama tautiečių, kurie iš to viso nutikimo jau nori daryti tik rą politinį įvykį. Ir tai, gali na tikėti, išties dar labjau gali supainioti ir komplikuoti labai subtylų ir labai asmeninį Leonaitės pergyvenimą.

Regina Leonaitė myli Stasį Bikulčių Vilniuje. Yra pasižadėjus jam. Jos tėvai stengiasi kad ir dukros sužadėtinis galėtų atvykti šion pusėn. Problemos išnarpliojimui tai labai svarbu. Kitu atveju, Regina pasiruošusi grįžti pas savo myli mąjį. Tėvai, savaime supranta ma, vos atgavę taip ilgai nematytąjį savąjį kūdikį, nenori dukros vėl netekti.

Karštesnieji tautiečiai, siūlo tėvui nusijuosti diržą ir jo pagalba išrišti tą problemą vi siems laikams. Bet, meragina persiritus per 20 m. slenksti. Už jos tvirtą pasiryžimą ir nu sistatymą ją reikia ne barti, bet girti. Prievarta ir merginos įsi tikinimų bei jausmų nepaisy mas gali labai sužaloti jaunosios merginos sielą. Kas iš to ar bus geriau, kad nusivylusi gyvenimu, mergina ištekės čia gal net už svetimtaučio, nemylimo.

Tat kažin ar būtų logiška ir žmoniška priešintis merginos širdies balsui. Kas gi lieka daryti? Ar būtų tikslu leisti Reginai ir toliau liūdėti, vysti? Juk jei tokia padėtis tęsis dar ilgiau, pagaliau, ir pati tėvų mieji turės keisti savo įsitikinimus. Kiekvienas lietuvis, ypač kiekviena lietuviška šeima, turi būti branginama ir kiekviena nauja lietuviška šeima derėtų tik džiaugtis.

Ar nereiktų šiuo atveju palikti nuošaly politinį momentą (mat, yra besibaiminančių, kad jei Regina grįžtų, sovietams būtų didelis laimėjimas) ir į visą žvelgti labai paprastomis, žmoniškomis ir lietuviškomis akimis. Stasys — Vilniuje, Regina — Čikagoje. Abu jauni ir žvalūs lietuviai jaunuoliai. Jei jie vienas kitam pasižadėję, tesu dreba visos žmogaus rankų pastatytos dirbtinės kliūtys ir už dangos. Tesusijungia dvi mylinčios lietuviškos širdys. Netiek jau svarbu kur, Čikagoje ar Vilniuje. Ar neužtenka to nežmoniškumo, išskirtų šeimų? Ar tas aukuras dar nepilnas? Ar dar reikia ant jo aukoti naujas širdis?

Visi džiaugiamės, kad pas kiausiu metu lyg ir pagyvėjo iš sovietinamos Lietuvos artimųjų išleidimas. Pagaliau, po tiek metų, po tiek pastangų, vilties ir nevilties akimirkų! Gana gražus būrys vėl sujungtų šeimų šiandien gyvena JAV ir Kanadoje. Dar didesnis tų šeimų skaičius, deja, vargiai ar bent kartą pasimatyti. Tegalime liūdėti su jais kartu. Kiekvienas lietuvis, savųjų galimybių ribose, visados ir visur turėtume dėti pastengtis ir kelti balsą, už išskirtų šeimų sujungimą. Bikulčius ir Leonaitė, jei jų abiejų yra toks laisvas ir tvirtas sprendimas, jų širdys ir rankos turėtų būti sujungtos ir nedaromos jokios kliūtys judviejų pasirinkimui.

ANTENA KOSMOSUI TIRTI

Raketų — kosminės erdvės tyrinėtojų signalams priimti amerikiečių firma „Blaw-Knox" Kemp Irvino karinia me poligone pastatė sekimo anteną su 26 m skersmens reflektoriumi.

Antenine sistema sveria 200 t ir yra 33 m augščio. Reflektorius atkreiptas į viršų ir gali būti kraipomas taip, kad apima beveik visa dangaus skliaustą, išskyrus nedidelę erdvės dalį šiaurės pusrutulyje.

Antena sugeba priimti signalus iš 640.000 km atstumo. Manoma, kad geriau išnaudojant anteną ir padidinus kosminių raketų siųstuvų galingumą, priėmimo atstumas padidės net iki 6,4 miliardo km.

Geriausiais savo gyvenimo metais

Kiekvienas nori šiek tiek susitaupyti, kad galėtų džiaugtis laimingesniu bei turtingesniu gyvenimu.

KAD PADĖJUS KANADIEČIAMS TAUPYTI — Kanados Vyriausybė kiekvienais metais sudaro galimybę šio krašto gyventojams padinti savo santaupas, įsigyjant Kanados taupymo lakštus.

PER DU MILIONUS KANADIEČIŲ yra šiuo saugiu ir patogiu būdu sutaupę jau per tris bilionus dolerių.

DIDELIS KANADOS TAUPYMO LAKŠTŲ POPULIARUMAS glūdi jų nepaprastose savybėse:

- Juos įsigyti yra labai lengva — grynais, mėnesiniais išsimokėjimais pagal darbovietės Algų Taupmo Planą.
- Jie gaunami vienetais nuo $ 50 ligi $ 5,000.
- Juos turėti gali visi (net vaikai) ligi $ 10,000 ribos naujoje laidoje.
- Jie moka dividendus pagal metinius kuponus, gi pilnai registruotų lakštų atveju — čekiais.
- Juos galima iškeisti grynais, bet kuriuo metu, bet kuriame banke už pilną jų vertę su procentais.
- Jie yra lyg doleriai su pridėtais procentų kuponais. Reikia užpildyti antrąją lakšto pusę ir gauti pinigus.
- Jie yra lyg doleriai su pridėtais procentų kuponais. Terei Yra gera turėti atsargos rezervą šiame galimybių krašte, o saugesnio ar patogesnio taupymo būdo už Kanados Taupymo Lakštus nėra.

ŠIŲ METŲ LAKŠTAI PARDUODAMI JAU DABAR

PIRKITE NAUJUOSIUS

Canada Savings Bonds DABAR

GRYNAIS ARBA IŠSIMOKĖJIMUI BANKUOSE, PAS ĮGALIOTUS INVESTACIJŲ PREKYBININKUS, PAS BIRŽOS TARPININKUS, TRESTUOSE BEI PASKOLŲ BENDROVĖSE IR SAVO DARBOVIETĖSE PAGAL ALGŲ TAUPYMO PLANĄ.

Lietuvos karo invalido atsiminimai

PETRAS PLESKEVIČIUS

5.

Tas mūsų visų savanorių ir Laisvės kovų invalidų buvo geras ir neužmirštamas iki 1940 metų, kada mūsų pirmasis priešas, bolševikas, su kuriuo teko kariauti ir pralieti daug kraujo, antrą kartą smurtu užgrobė mūsų tėvynę Lietuvą, savanorius ir karo invalidus paliko be kąsnio duonos, be pastogės; vienus sukišo į kalėjimus, kitus iš vežė į šaltąjį Sibirą mirčiai ir dar kitus atskyrė nuo savo šeimų ir išblaškė po visą žemę. Tokių nelaimingųjų žmonių sąraše ir aš patekau ir aš pats.

1940 metais bolševikai, užgrobę Lietuvą, mane kaipo savanorį - kūrėją ir laisvės kovų invalidą areštavo ir pasodino Mariampolės kalėjiman. Ten išsėdėjau 10 mėnesių, kol kilo bolševikų ir vokiečių pradėtas antras pasaulinis karas. Kalėjime enkavedistai man išsukino rankų pirštus ir išmušė dantis, kas susilpnino jau ir taip silpną mano sveikatą. Mano namus sudegino, 14 metų sūnelį ir kitus gimines ištrėmė į Sibirą mirčiai. Sūnelį nužudė Molotovo miesto. Taip pat nužudė ir sesers vyrą ir du sūnus. Jos dvi dukros ir dabar Vorkutoje kenčia šaltį, badą, nedateklių, baimę ir laukia nežinomo rytojaus. Seselė po 11 metų kančių buvo paleista ir sugrįžo viena iš Vorkutos. Savo namų ir jokio kito turto nerado, turėjo ubagauti pas geraširdžius lietuvius dėl kąsnio duonos, nes paliko visai be sveikatos, be laiko pasenusi, pražilusi ir invalidė, ir po 3 mėnesių mirė.

1944 metais, kada pradėjo byrėti vokiečių armija ir traukti atgal, žmonės bėgo nuo besiartinančių bolševikų. Aš, žinodamas savo likimą, irgi su žmona begau į vakarus, palikęs savo brangią tėvynę, už kurią buvau pralieįęs daug kraujo ir nustojęs sveikatos. Važiavome su Šeštokiene, jos dukrom ir žentu jųjų arkliais, iš Kregždžių kaimo, net iki Rytprūsių, Bartenšteino. Galingės kaimo burgarmeisteris sustabdė ir išdalino pas vokiečius ūkininkus darbams. Aš su žmona patekau pas vieną ūkininką, kuris buvo partietis Grosmann Karol. Galingės kaime. Žmona dirbo visokius pačius sunkiausius darbus, aš irgi, būdamas karo invalidas ir silpnos sveikatos, greit pavargau ir sunkiai dirbti negalėjau. Ūkininkas supyko ir apie tai pranešė žandarui. Tas gi atvažiavo naktį 2 valandą, mane atskyrė nuo žmonos ir žadėjo vežti į Karaliaučių pas daktarą, patikrinti sveikatos.

Deja, atvežė į Karaliaučių nepas daktarą, bet pristatė prie vokiečių, ten prie visokių valkatų ir dizertyravusių karių, kur buvo naujai formuojamas karo frontui dalinys. Nieko neklausdami ir nepatikrinę sveikatos, įjungė į vokiečių karo armijos dalinius, 70% nedarbingą Lietuvos karo invalidą. Tada nė vieno žodžio vokiečių kalbos nesupratau, todėl nebuvo kur kreiptis ir kam skųstis. Kada jau buvo suformuotas dalinys, mus išvežė į Čekoslovakiją, vėliau į Austriją ir dar vėliau į Lenkiją.

Lenkijoje iškart turėjome pristatyti fronto kariams šovinius, maistą ir visą kitą karišką medžiagą, bet po 6 savaičių davė priesaiką ir pasiuntė į pirmas linijas. Užėmėme fronto linijas, pirmus apkasus. Ten laikė mės keletą dienų. Frontas ėjo iš rankų į rankas. Visų rūšių ginklai virte virė. Galų gale bolševikai apie 11 valandą ryto, girti, pradėjo didelę ataką durtuvais. Vokiečiai gi durtuvų labai bijoje ir į ataką ėjo labai atsargiai. Iššokus man iš apkasų, prieky buvo didelis medis, beržas. Ėjau tiesiog į jį. Bet kada priėjau medį, reikėjo eiti to lyn. Ir apėjęs medį, likau sunkiai sužeistas — peršautas per vidurius. Kraujas pradėjo sunkti pro milinę. Sniegas plačiai paraudo. Nugriuvau prie patupės už alksnių krūmų. Mano mašinpistolė buvo nukritusi šonan. Pamačiau, kad kitoje upės pusėje du bolševikai trumpais baltais kailinukais, kažką kuosi ir vienas laiko atsukęs prieš mane pistoletą. Sukaupiau visas jėgas, griebiau mašinpistolę ir paleidau į juos visą ugnies seriją. Abu iškrito iš kojų. Vienas dar šporais pasispardė, kitas griuvo visiškai negyvas. Vokiečius bolševikai nusivijo tolyn, mes sužeisti likome Dievo valiai.

Bolševikai pradėjo rinkti sužeistus ir nešė pas lenką ūkininką į kiemą. Atimnėjo laikrodėlius ir pinigus. Vienas girtas bolševikas nurodė mane ir sakė — Reikia nudurti, bet kitas jį sulaikė. Tada atnešė pas ūkininką ir metė ant priesvirnės, kur negalėjau gauti nei vandens, nei pasiekti sniego. Mus visus sužeistus paliko be jokių vaistų ir bejokios priežiūros. Silpnesni, ypač kurie pasiekė sniego, mirė, jųjų tarpe ir vienas lietuvis leitetnantas Kazys Mikelionis, nes buvo sunkiai sužeistas ir daug valgė sniego, šaukdamas vis savo žmoną Onutę.

Mes ten išgulėjome gal 6 valandas, o gal ilgiau, kol naktį vokiečiai vėl puolė ir tą vietą vėl atsiėmė. Tokiu būdu mes likome gyvi, vokiečių pusėje. Mus greit surinko ir per lauko ligonines vežė vis tolyn Vokietijon. Aš ir dar keli ruseliai Vlasovo armijos patekome į Berlyną, 101 Reserve Lazareth. Ten išgulėjau 3 mėnesius. Buvo padaryta sunki operacija, išimta iš vidurių viena kulka, o kita buvo palikta, nes ją imti buvo pavojinga.

Berlynas buvo bombarduojamas ir griaunamas dieną ir naktį kasdien. Būdavo daug sužeistų ir užmuštų. Sužeistiems kariams beveik kiekvieną dieną būdavo atnešama kokių nors dovanėlių, cigarečių ar kitų dalykų. Mus iš ligoninės išraše, kada bolševikai buvo tik 30 kilometrų nuo Berlyno. Kurie buvo silpni ir negalėjo paeiti juos išvežė į kitas ligonines. Aš gi, kad buvau ir silpnas, bet prašiausi, kad išleistų, todėl man išdavė visus ant rankų sužeidimo dokumentus ir pasakė: gali eiti, kur tau patinka. Tada aš pasiekiau Bavariją ir pasilikau Bayreuth mieste. Ma[illegible] kiečiai pripažino jųjų armijoje 30% nustoto darbingumo ir mokėjo 25 markes į mėnesį pensijos, be to, visas gydymas ligoninėse ir vaistai, protezai nemokamai, valdiški.

Žmona nežinojo, kad aš vokiečių armijoje, nes jai laiškas man buvo grįžęs atgal. Ryšis buvo nutrūkęs kol pasibaigė karas. Susiradome tik per laikraštėlius. Jąją radau anglų zonoje Brunšveigo mieste. Ją parsivežiau į Bayreuth ir gyvenome lageryje su visais kitais lietuviais iki prasidėjo emigracija. 1949 metais buvome išsiųsti gravę į Ameriką. Mus paėmė vienas farmeris, Povilas Stankevičius, arba kaip jis pats save vadina — Paul Stank. Jis turė jo karvių ūkį. Žmona jau nejauna, aš — karo invalidas, visi su 100% nedarbingas, todėl abu greit pavargome ir sunkiai dirbti negalėjome. Tada mus atsiėmė iš to farmerio mūsų geras kaimynas W. Chesse arba Vladas Čekanauskas, iš Hartford Conn, miesto. Žinoma, žmogus be sveikatos, nedarbingas, negauni darbo ir visokios nelaimės, ligos, o ligoninės, vaistai, daktarai tik už pinigus, kas juos uždirbtų nėra.

Todėl pabuvę kiek laiko, grįžome į Vokietiją. Man buvo reikalinga operacija. Ten vokiečių komisija dadėjo nedarbingumo 20%, viso padarė 50%. Dabar esu jau visai nedarbingas 120%.

Amerikoje man vokiečiai jokios nei pensijos, nei pašaipos nemokėjo. Dabar jau antrą metai kai atvažiavę iš Vokietijos Kanadą, bet iki šio laiko ir čia man niekas jokios pensijos nemoka. Dabar vokiečių valdžia man už tą jųjų armijoje nusto tą darbingumą pripažino ir pa skyrė mokėti pensiją po 48 vokiškas markes kas mėnesis, iki būsiu gyvas, tai išeis maždaug apie 12 Kanados dolerių per menesį. Lietuvos invalidumo nesurišo ir už jį nieko niekas nemoka ir nemokės, nes nėra savo valdžios, nėra ir pinigų. Žinoma vokiečių pensija labai maža, bet geriau negu nieko. Kitas dalykas yra labai geras ir brangus man ir mano žmonai, tai tas, kad vokiečių valdžios bus apmokamas visas gydymas ligoninėse, daktarai ir vaistai. Tai jau labai geras dalykas mūsų naudai. Pensiją iš vokiečių valdžios gausiu kas trys mėnesiai.

Dabar aš jokio darbo niekur negaunu ir nedirbu, pragyvenu iš savo žmonos labai kuklaus už darbio, kuri per savaitę uždirba iki 18—20 dol. Mes gyvename Hamiltone, mūsų adresas toks: Petras Pleskevičius, 288 Emerald Street North Hamilton, Ont. Canada.

NL red. pastebi, kad tai yra ištrauka iš Lietuvos nepriklausomybės kovų savanorio - kūrėjo ir Lietuvos karo invalidoPetro Pleskevičiaus atsiminimų, kurie išleidžiami atskiru leidiniu. Šios ištraukos vaizdžiai parodo, kad Pleskevičius tikras herojus, nepaprasto ištvermingumo žmogus ir tikras kankinys. Todėl visi lietuviai kviečiami užsisakyti jo atsiminimus čia nurodytu jo adresu. Visi paremkime savo herojų, laisvės kovotoją.

Sutartinės

LIETUVOJE IŠLEISTOS NE PAPRASTOS GIESMĖS IR DAINOS

Lietuvos leidykla be daugelio šlamštinio pobūdžio leidinių iš leidžia ir labai vertingų leidinių — literatūros, meno, tautosa kos ir mokslo. Labai gaila, kad daugelis mokslo ir meno daly kų suteršiama visokiu propa gandiniu kamšalu. Tačiau pasi taiko leidinių, kurie išleidžiami švarūs nuo pašalinių dalykų. Tie, ar tai tautosakos, ar meno dalykai, išleidžiami ir neblogu forma, visiškai tinka ir mums, esantiems išeivijoje. Tokių lei dinių yra išleista vaikams. Me no ir mokslo leidiniai tiktai su retomis išimtimis yra daugiau ar mažiau prikimšti sovietinio propagandinio kamšalo. Žino ma, sąmoningas žmogus tokiais leidiniais be vargo gali pasinau doti, atmetus tą savybę, kad jie skaitytoją erzina. Visokių atve jų yra eilė leidinių, kuriais ver ta mums domėtis ir verta pasi naudoti.

Gal vienas propagandine prasme santūriausių ir švariau sių leidinių yra Lietuvos grožiu nė literatūros leidyklos Vil niuje 1958 metais išleistas ka pitalinis darbas — Sutartinių leidinys, trys tomai, kuriuose įtalpinta 1820 sutartinių gies mių. Leidinio tomai stambūs: I — 788, II — 754 ir III—772 puslapiai, viso — 2314 pusla pių. Impozantiškas leidinys, iš vaizda atsistojęs greta A. Juš kos dainų rinkinio.

Dar svarbiau, kad rinkinyje sukauptos ligšiol sužinotos vi sos sutartinės dainos arba gies mės, kokių kažin ar kuri kita tauta turi ir tokias dainas pažįs ta. Šio rašinio autoriui kol kas težinoma, kad sutartinių dainų turi vakariniai gudai, bet yra vi siškai aišku, kad vakariniai gu dai sutartines yra pasisavinę iš lietuvių, dalinai jas paveldėję kaip sugudėję lietuviai.

Sutartinės dainos yra daugia balsės, polifoniškai sudarytos. Jos yra dainuojamos ne ma žiau kaip dviejų asmenų, kuriu kiekvienas, nors ir drauge ir su tartinai dainuoja, bet kiekvienas turi savo gaidą, savo melodiją. Daugumas sutartinių taip gi yra skudučiuojamos, arba jų daina vimas palydimas skudučių mu zika.

Bendrai sakant, sutartines giesmės yra labai retos, labai originalios ir labai savaimingos dainos. Nepriklausomybės lai kais jos neiškilo į muzikinės ku rybos padairas, kaip nepapras tai vertinga tautosakinė medžia ga, taip brangi individualinio meno kūrėjams, kaip tenių ir net formų saltinis. Dabar muzi kas Z. Slaviūnas, kuris jau ne priklausomybės laikais specialiai savosi, kaip liaudies dainų bei giesmių ziūovas, jau nepriklau somybės laikais pradėjęs darbą, — per eilę kruopštaus darbo metų surinko 1820 sutartinių dainų. Tai yra didžiulis lietuvių liaudies kūrybos lobynas, ku rio šaknys siekia labai gilią se novę.

Z. Slaviūnas sutartines surin ko, suredagavo ir sudarė leidi nį. Z. Slaviūno padarytas dide lis ir vertingas darbas. Trumpai peržvelkime Sutartinių tomus.

Pirmame tome įdėtas plato kas sutartinių aptarimas ir jų aiškinimas; aptartas jų dainavi mo būdas ir kt. Specifiški to mams aiškinimai įdėti ir kitų tomų pradžioje.

I-jo tomo turinyje yra: Dar bo sutartinės — apie medžiok lę, šienapjūtę, rugiapjūtę, avi žapjūtę, linarautę, verpimo, mėšlavežio ir įvarių kitų darbų sutartinės.

II-jo tomo turinį sudaro: Ka lendorinių liaudies švenčių su tartinės — pasivažinėjimo, su puoklinės, paruginės, rytelio, kopelinės; sutartinės apie gam tą — apdainuojančios augmeni ją ir gyvūniją; sutartinės apie šeimyninius santykius — vaikų ir tėvų, brolių ir seserų; vestu vių sutartinės — apie piršlybas, įvairias vestuvines apeigas ir apie vestuvių veikėjus; sutarti nės apie marčią — apie mar čios dalią, jos ilgesį, gimimus bei krikštynas.

III-jo tomo turinyje: istori nės bei karo sutartinės; sociali nio pasipriešinimo; humoristi nės; šokių ir žaidimų; instru mentinės — skudučių, trimitų ir kanklių; pirmykštės ir trag metnėsi sutartnės. Be to, prei dai — pirmykštės vienbalsės, pakaitinės dainos, sutartinės iš virtusios vienbalsėmis ir naujo viškosios sutartinės.

Sutartinių tomai gerai atro do. Yra ir tautosakininkų nuo traukų.

Į šiuos tomus įtalpintos ir Kun. Sabaliausko ir suomių profesoriaus Niemi Lietuvoje surinktosios sutartinės.

Kas be ko, ir šis rinkinys, ži noma, turi gi turėti „nekiaidin gosios ir šiovingosios" žymių. Todėl Kun. Sabaliauskas raso mas be kunigo titulo. Rinkiny je yra ir Žiogo pavardė. Kas ne žino, kad Žiogas buvo žymus tautosakos rinkėjas, būtent ku nigas Žiogas, tas iš šio leidinio ir nesužinos, nes kun. Žiogas visur rašomas tiktai Žiogas. O kun. Žiogas buvo Gaidės rilijos klebonas ir plačioje apylinkėje rinko lietuviškąją tautosaką. Jis, kaip matyti iš Sutartinių leidinio, surinko sutartinių dai nų ir iš tų kaimų, kurie dabar jau yra arba sulenkinti arba su gudinti, kaip Skripkai, Čepu kai. Atrodo, kad kun. Žiogo bu ta gana primityvaus dainų rin kėjo, nors tiems laikams (apie 1905 metus) jis turėjo stebuk lingą instrumentą — fonogra fą, kuro įpėdiniu tapo dabar pla čiai žinomas magnetofonas, dau gelio kanadiečių jau turimas kaip kasdieninis dalykas. Vis dėlto kun. Žiogas, atrodo, jau tiktai ir pasitenkinta, kad dai navimai įrašyti į fonografą.

Kitas panašus dalykas yra nutylėjimai: arba net klastoji mai. Šio rašinio autorius Lietu vos Tautosakos archyvui, ku riame p. Slaviūnas dirbo, yra įteikęs per šimtą seniausių dai nų, surašytų iš seneles Marce les Mikštienės, paveldėtų jos dar iš savo senelių ir užrašytų su gaidomis.. Nors leidinyje s. minėti visi, kas dainas užrašė, J. Kardelio pavardė praleista... Dar blogiau, kad kaikurios dai nos (Žadi mani matulė, Mar martele, Ne daniulė kukava) pažymėtos: „spaudžiama iš as meninių J Švedo rankraščių". O J. Švedui šitos dainos buvo duotos taip pat J. Kardelio. Tat, ar tai yra sovietinė mora lė tokia, kai taip daroma?

Bet... kaip ten bebūtų. Su tartinių išleidimas yra didelis ir vertingas darbas. Kadangi su tartinės užrašytos teramiškai, tai bus vertingos ne tiktai muzi kams, bet ir lietuvių kalbos ty rinėtojams, mokslininkams.

J. Kardelis.

KULTŪRINĖ KRONIKA

STEIGIAMA NAUJA TARP TAUTINĖ PREMIJA

Šešios stambios pasaulinės knygų leidyklos (Galimar Pa ryžiuje, Revolt Hamburge, Vi denfeld Londone, Govpres New Yorke, Siks ir Bara Bar celonoje ir Einaudi Turine — Italijoje) sutarė įsteigti stam bią metinę premiją — „Tarp tautinė leidėjų premija", kuri kasmet bus duodama už geriau sį romaną ar apysaką šiuolaiki ne tema.

NAUJI LIETUVOS RAŠY TOJŲ SĄJUNGOS NARIAI

Šie nauji rašytojai oficialiai priimti į Lietuvos rašytojų są jungą poetė Vilija Šulcaitė, pro zininkas Rimantas Budrys, pro zininkas Vytautas Petkevičius ir prozininkas Juozas Požela.

● Lietuvos Enciklopedijos XV t., kurį red. dr. V. Maciūnas, pradėtas rinkti.

GIMTOJI KALBA TOBULINA KALBĄ

Gimtosios Kalbos naujajame Nr. 2(8) yra daug aktualių ir reikšmingų rašinių. Pr. Skar džius išaiškina keletą klaidingų žodžių, dažnai sutinkamų mū sų laikraščiuose, pavyzdžiui: įdomautis, lygsvara, žingeidus. Jų daryba lietuvių kalbai ne įprasta, todėl turime vartoti se nesnius, neabejotinai lietuviš kus atitikmenis: domėtis, pusiau svyra, smalsus,. Ir lietuvių mo terų pavardes savo spaudoje tu rėtume rašyti su moteriškomis priesagomis: -ienė, -aitė, -ytė ir pan. Toliau P. Skardžius ateki ru straipsniu pamini kalbinin ko J. Balčikonio 75 metų su kaktį, sužymėdamas jo raštus, ypač Lietuvių kalbos žodyną, nuo kurio redagavimo dabarti nių Lietuvos valdovų neseniai jis pašalintas.

Rašytoja P.Orintaitė, jau ne priklausomybės laikais G. Kal boje iškėlusi eilę dalykų, siūlo pasidairyti po senųjų Amerikos lietuvių kalbą, jieškant graže nių ar patogesnių žodžių, pvz. knygius vietoj knygininko. Nu rodo mažybinių priesagų ypa tingas reikšmes: nykštukas reiškia ne mažą nykštį, bet ma žą žmogutį; seselė yra ne maža sesuo, bet vienuolė.

L. Dambriūnas rašo apie pa staruoju metu Lietuvoje išleis tus kalbinius leidinius, trumpai nurodydamas jų vertę: tai Jab lonskio, Būgos raštai, Lietuvių kalbos žodynas V tomas ir kt. Kalbiškai recenzuoja V. Briz gio knygą „Negesinkime auku rų", iškeldamas rašybos, kal bos ir stiliaus trūkumus. Toliau gyvos kalbos pavyzdžiais įrodi nėja, kad „ant žemės" nėra sla vybė, todėl poteriuose nėra pa grindo taisyti į senesnį „žemė je". Po šio straipsnio yra re dakcinis P. Skardžiaus priera šas, kuriame skirtingais pavyz džiais įrodoma, jog teiktinesnis posakis yra „kaip danguj, taip ir žemėj.

P. Jonikas surašo pluoštą re tesnių žodžių, pavyzdžiui. ša rūnas — gerai šeriamas arklys, šatrija — smarki moteris, raga na, tytveikas — daugybė, aibė, žiedyba — keramika. A. Šimai tienė ir A. P. Bagdonas iškelia mūsų mokinių kalbinius trūku mus. Dar pateikiama medicinos terminų, skaitytojų balsų, spau dos apžvalga ir kt.

Gimtoji Kalba niekada nevė lu užsiprenumeruoti: dar gali ma gauti visus aštuonis nume rius, kurie visada ir visemsi pra vartu turėti. GK išeina 4 kar tus per metus; kaina metams 1 dol. Redaktorius Petras Joni kas, leidėjas Kultūros Fondas — 1347 So. 48 Court, Cicero, Illinois, USA.

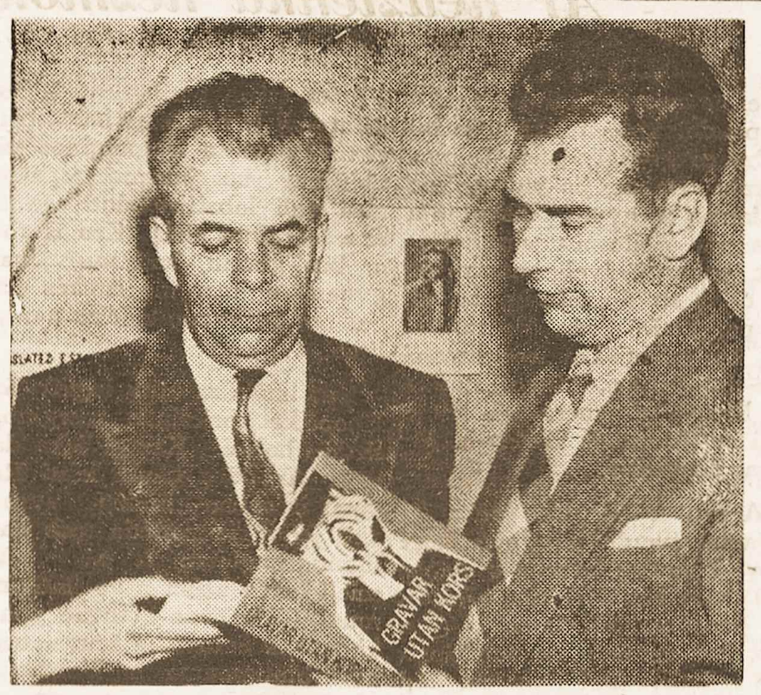

Du estų rašytojai, dabar gyvenantieji ir dirbantieji Kanado je, Karl Eerme (kairėj) ir Arvid Viirlaid (dešinėj) dalyvavo Toronte surengtoj estų rašytojų knygų parodoj. Karl Er me, kuris dirba kaip sandėlininkas Toronte knygų krautuvėj ir laisvalaikiu rašo knygas, pirmininkavo parodai, kurią glo bojo Estų draugija Kanadoje. Viirlaid, Toronto spaustuvi ninkas, yra 10 knygų autorius. (CS).

MUZIKAS PROF. J. ŽILEVIČIUS

sumanė trauktis iš gyvenimo: pametė vargoninkavęs, o da bar ir savo muzikinį archyvą, kurį rinko visą gyvenimą, at davė Jaunimo centrui Čikago je. Archyvas atgabentas 50-ty je dėžių. Kompozitorius J. Ži levičius pats atvyko į Čikagą ir, padedamas J. Kreivėno, tvarkys Jaunimo namuose. J. Žilevičiaus archyvas turtingas ne tiktai vertingais muzikiniais eksponatais, bet ir daugeliu re tenybių, unikumų.

REVERBERACIJA PATEFO NO PLOKŠTELĖSE

Tai naujausias būdas gaminti patefono plokšteles. Reverbe ruotose plokštelėse dalis įrašo mojo garso pavėlinama ir suda ro įspūdį tartum būtų muzikuo jama salėje, kurioje muzika su kelia aidų.

KUN. M. KRUPAVIČIUS

sulaukė 75 metų sukaktį, bet pasiryžęs gyventi iki 100 metų, ne mažiau. Pirmasis jo rupes tis, kuriam jį ragina daugelis lietuvių, yra pasiryžimas para šyti atsiminimus. Prelatui M. Krupavičiui teko būti Lietuvos nepriklausomybės laikais prie valstybės vairų, ir, pergyvenus carinę okupaciją, atsidurti carų įpėdinių okupacijoje, kuri da bar vadinama „išlaisvinimu", nors tas „išlaisvinimas" yra daug žiauresnė okupacija, ne gu carinė. Prel. M. Krupavi čiui, išgyvenus visus tuos eta pus, daug yra kas pasakyti ir palikti ateinančioms kartoms.

MONTREALY GARSĖJA LIETUVIS DAILININKAS

Jonas Norkus, kurio darbais yra nemažas susidomėjimas. Jis Montrealio Kardinolo P. E. Leger rezidencijai nutapė da bartinio Popiežiaus portretą; jam taip gi pozavo pats Kardi nolas, kurio portretas bus greit baigtas tapyti. J. Norkus rusų katalikų bažnyčiai Montrealy nutapė did. altoriaus paveikslą ir kt.

1863 METŲ SUKILIMO DOKUMENTAI

„Swiat" rugp. 21 d. nr-je rašo, kad Vilniuje rasti doku mentai, liečią 1863 metų suki limą. Jų tarpe surasti sukilimo įsakymai, išleisti sukilimo vadų — Konstantino Kalinausko ir Valerijaus Vrubliausko. E.

● Prof. St. Kolupaila išvyko į Skotiją į tarptautinį hidrologų suvažiavimą Glasgove.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Juozas Eretas. STASYS ŠAL KAUSKIS. 1886—1941. Išlei do Ateitininkų federacija, kun. J. A. Karaliaus lėšomis. 278 puslapiai. Kieti viršeliai. Dail. A. Korsakaitės lino raižinio ap lankas. Kaina nepažymėta. La bai gyvai ir įdomiai prof. J. Ere to parašyta žymaus mokslinin ko filosofo biografija, jo darbų aprašymas ir vertinimas.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laik raštis. * Leidžia ir redaguoja: G. J. Lazauskas,
Eina penkti metai.
Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS
1649 N. Broadway, Melrose Park., Ill., USA.
Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

A. JONYNAS

Paskutinė vakarienė

22.

NĖR DEGTINĖS — NE BALIUS

— Gal mes čia daug blevyzgojam, — paklausė šoferį Trin kūną vienas iš svečių, prieš valandėlę bandžiusių pralinksminti viršininką senu anekdotu.

— Fui, ne! — griežtai užprotestavo Algis, — jis mėgsta blevyzgas ir labai nemėgsta, kai žmonės negeria... Šiandien jau jis man kelis kartus merkė... O! Kalbėkit drąsiai...

Šeimininkas išėjo kieman pasižiūrėti užtrukusio viršininko. Likusieji pasinaudodami tarpuvaldžiu, ismetė dar po taurelę. O viršininkas vis negrįžo.

— Na, nusprendė Trinkūnas, — dabar jau važiuosim. Jam jau čia nepatiko... Jam visada taip: nepatiks kas nors ir — važiuojam vidunakty girti...

Šoferis teatrališkai susiėmė galvą rankomis ir sudejavo:

— Treti metai šitaip lakiojam!.. Ir vis dar gyvi... Bet jau greitai bus kapiec! Ir jį užmušiu, ir pats užsimušiu...

Neaugšta apskrita Bildžiaus figūra išniro duryse.

— Važiuojam, Algi! — sušuko viršininkas pabrėžtinai gar siai. — Čia mūsų nemyli! Čia viskas eina pagal to pasipūtėlio Jonaičio dūdą...

Svilinantis viršininko žvilgsnis nusiydo šeimininkės lieme niu. o paskui akimirksniu perbėgo likusiųjų svečių veidus.

— Negerbiat valdybos — žinokitės! — metė jisai jau iš kito kambario.

—Ar aš nesakiau? — atsiduso šoferis. — Visuomet ši taip...

Visi šeimininkų ir svečių įkalbinėjimai ir apgailestavimai ėjo vėjais. Netvirtomis kojomis strapaliodamas apie mašiną, Bildžius svaidė kieme rūsčias frazes:

— Vaikšto, mat, užrietęs nosį... Rimtuolį vaizduoja...

— Žinai, kas tu, Jonaiti, — kreipėsi jis į direktorių. — Uodega tu! Veršio uodega! Štai kas tu! Važiuojam Algi!..

SUSIKIRTIMAS SU ŠOFERIU

Seniai Algiui Trinkūnui beteko matyti savo viršininką to kį piktą. Keletą kilometrų jis važiavo, nesiliaudamas keikti di rektorių Jonaitį — užriestanosį ir pasipūtėlį, kuriam nereikėję gauti ne tik vėliavos, bet ir pliko koto. Tokiam žmogui vieta tik kur nors cirke, meškų tramdytoju... Bet juo labjau mašina tolo nuo Jonaičio namų, juo pastebimiau audros debesis slinko nuo direktoriaus ant šoferio galvos. Algis Trinkūnas irgi su spėjo šį vakarą pasiekti viršininko kepenis.

— Pliurpa tu, boba išplerzėjusi, ilgaliežuvi, — laipsniavo Bildžius. — Nieko tu nesupranti, nežinai nei kur kalbėti, nei ką kalbėti... Tokiems pasipūtėliams, davatkoms jis, mat, pa sakoja apie kojų kilnojimą... Iširėlis, keverza...

— Taigi jūs, draugas viršininke, pats pradėjote, — bandė pasiaiškinti šoferis.

— Aš pradėjau? — suriko Bildžius. — Aš pradėjau! Och, tu, minkštakiauši, uodega tu! Aš tik pasiūliau varžybas, o tu išpliurpei, išpasakojai viską, kas buvo... Ką tie šventuonai pa galvojo?..

Žodis po žodžio jiedu susikirto nebejuokais. Bildžius pra dėjo tituluoti savo šoferį tokiais vardais ir vardeliais, nuo kurių ir pačiam lėčiausiam žemaičiui būtų užkaitęs kraujas. O ką jau bekalbėti apie Algį Trinkūną — laisvos Perlojos respubli kos sūnų, tikrų tikriausią dzūką, kurio kraujuje daugiau ugnies negu proto. Kai tik viršininkas išsitraukė iš kišenės nelemtuo sius išblaivinimo įstaigos popierėlius, kai tik pradėjo juos kaišio ti Algiui panosėn, grasindamas jį suraityti kaip šiltą vilną, Trin kūnas nebeištvėrė. Visa jėga jis užgulė stabdžius, sulaikė maši ną ir tvirta dešine išplėšė iš vršininko rankų baisiuosius argu mentus. Bildžius įtūžo. Abiem rankom griebė šoferį už švarko atlapų. Algis išsiveržė ir iššoko ant kelio. Viršininkas išnėrė pro kitas dureles. Dabar jiedu stovėjo ant apšviesto plento vienas prieš kitą pasišiaušę ir sugniaužę kumsčius. Dar akimirka — prasidės tokios įspūdingos ir nesudėtingos varžybos, kurio mis dar mūsų seneliai, bernais būdami, sėkmingai išspręsdavo visus ginčus. Laimei, Bildžius suivaldė. Šiaip ar taip paėmus, Trinkūnas buvo ir augštesnis, ir jaunesnis, ir vikresnis. O, be to, tuščiame kelyje ne tik viršininko, bet ir paties ministro nie kas neapgintų nuo pasileidusio šoferio.

Bildžius staiga pasisuko ir nužingsniavo keliu tolyn nuo pagundos. Jis vaikščiojo pirmyn ir atgal, nervingai gniaužyda mas kumsčius, sunkiai alsuodamas ir labai lėtai atgaudamas pu siausvyrą. Kai pagalvoji kartais, tai dideliam viršininkui vis dėlto ir sunku gyventi: būtų Bildžius paprastas bernas — išdau žytų tam išsiskėtėliui snukį, padaužtų paakį, išgrūstų dantis... O davar... Jis tave kompromituoja, tavęs neklauso, o tu prieš jį — bejėgis...

Algis trypčiojo vietoje. Laukė.

— Važiuojam, — tarė Bildžius iš tolo, stengdamasis atro dyti visai susitvardęs.

Algis pakėlė dešinėje laikomus popierėlius, sučiupo juos kairiosios pirštais ir neskubėdamas drykstelėjo pusiau. Drykst--padrykst. Paskui dar kartelį, dar kartelį ir dar kartelį. Iš ran kos paleisti mažyčiai popieriaus skuteliai palengva nuplasnojo į pakelės žolę. Tai buvo nematytas akiplėšiškumas, bet Bil džius jo nepastebėjo. Vis tiek tų kvailų dokumentų nebūtų kaip perduoti viešai svarstyti. Juk negali žinoti, kas tokiu atve ju užeis ant liežuvio tokiam nesusivaldančiam žmogui, kaip Al gis Trinkūnas. Tiek to...

Tylėdamas viršininkas svarstė savo santykius su šoferiu. Nebe pirmą kartą jiedu taip sustoja vienas prieš kitą sugniauž tais kumsčiais, nebepirmą kartą Bildžius keikia dieną, kada Al gis Trinkūnas atsisėdo prie jo „Pabedos" vairo. Bet kiekvieną kartą, kai tik viršininkas rimtai susidurdavo su dilema: išvyti iam Algį ar dar palikti, būdavo pasirenkama antroji išeitis. Kaip ten bebūtų, turėti šaunų šoferį. tegul ir padaužą, tokiam žmogui, kaip Bildžius, buvo žymiai parankiau, negu važinėti su kokiu nors mėme kiauraskilviu arba bailiu, drebančiu prieš kiekvieną kryžkelę, kuriojе gali švystelėti autoinspektoriaus motociklas. Turėjo Bildžius ir tokių šoferių, bet visus juos pa siuntė velniop. Tegul jie bobas ir invalidus vežioja... Ne, Al gis buvo beveik nepakeičiamas... Kad tik jis, velnias, būtų kiek nuolaidesnis ir labjau susivoktų, ką, kur, kada ir kam galima pasakoti.

Bus daugiau.

MONTREAL

DAUGIAU DĖMESIO IR MEILĖS LIETUVIŠKAJAI MOKYKLAI!

Visų tėvų didžiausias rūpestis, kad vaikai augtų fiziškai ir dvasiškai sveiki, materialiai aprūpinti. Nemažesnis rūpestis, kad vaikai patektų į gerą mokyklą, į gerų mokytojų rankas.

Lietuviškosios šeimos be minėtų rūpesčių turi dar vieną didelį rūpestį — išauginti savo vaikus lietuviais. Klystume galvodami, jei vaikas būdamas 5—6 metų kalba lietuviškai, jis ir išaugs sąmoningu lietuviu. Vaiką reikia suformuoti, įdiegti į jo širdelę ir protą netik skaitymo bei rašymo elementarių žinių, bet ir mūsų krašto dvasinių bei gamtos turtų meilę. Nemažiau tėvai, turėdami geriausius norus, patys vieni pasiekia norimus tikslus lietuviškajame lavinimesi. Šeštadieninės mokyklos ateina į pagalbą.

Teisingai viena proga mokyklos vedėjas pasakė, kad šeštadieninė mokykla turi būti lietuviukui kaž-kas gražesnio ir malonesnio, šventiškesnio, negu kad įprastinė kasdieninė mokykla.

Vaikai čia pajunta didesnę mokytojų meilę, nors griežtą ir teisingą darbo reikalavimą. Pajunta, kad jie yra kitoj aplinkoj, negu kasdieninėj savo mokykloj, kad mezgasi naujos draugystės, kurios bus artimesnės, patvaresnės. Šeštadieninės mokyklos yra tapusios šviesiais organizaciniais vienetais. Jų tikslas ne tik duoti vaikui žinių, bet ir suburti, sujungti mūsų jaunimą glaudžiais jaunystės draugiškumo ryšiais, kurie tveria dažniausiai visą gyvenimą.

Išlaikyti šias mokyklas visa pusiškoje augštumoje — visų mūsų šventa pareiga. Tik čia mūsų ateities išsilaikymo viltis!

Kaip kiekvienas organizacinis vienetas, taip ir mokykla turi savo materialinius reikalus. Rudenį išrinktas naujas tėvų komitetas priima biudžetą, kuriuo metų bėgyje operuoja. Apmokamas vaikų transportas iš Longueuil į Rosemount, šelpiami vaikų tėvai, patekę į nedateklius bei vargą. Pagalvau, kad ir labai kukliomis dovanomis apdovanojami mokytojai specialiomis programomis, kurių darbo ir pasišventimo mes jokiais pinigais apmokėti negalime.

Iždas išsenka. Baigdamas kadencijos metus, tėvų komitetas ruošia balių, kad papildytų iždą ir perduotų sekančiajam. Ir tiktai vieną kartą į metus jis beldžiasi į jūsų duris ir širdį ir prašo materialiai prisidėti prie lietuviškos mokyklos išlaikymo. Neatsilankykime surasti fanto mokyklų baliaus loterijai! Atsilankykime, ir savo atsilankymu kuo gausiausiu įrodykim, kad mums rūpi sava mokykla, savi vaikai ir jų ateitis!

Montrealio Mokyklų Tėvų Komitetas.

„LITAS" PRAILGINA DARBO LAIKĄ

Paskutiniame „Lito" valdybos posėdyje nutarta narių patogumui ir banko veiklos išplėtimui pailginti banko operacijų laikas.

Nuo rugsėjo 1 d. „Litas" atdaras:

Sekmadieniais: nuo 10.30 iki 1 val. banko patalpose, kaip lig šiol.

Darbo dienomis: 1451 Crawford Bridge Ave, Verdun.

Rytais: pirmadieniais nuo 10 iki 1 val., šeštadieniais nuo 10 iki 12 val.

Vakarais: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 8 val.

Visomis tomis valandomis bus atliekamos visos „Lito" operacijos: priimami ir išmokami indėliai atidaromos naujos s-tos, priimami pareiškimai paskolomis ir t. t.

Visi nariai ir būsimi nariai maloniai kviečiami šiais „Lito" siūlomais patogumais pasinaudoti. **Pr. Rudinskas,**

BIRUTĖS VAITKŪNAITĖS IŠRAIŠKOS ŠOKIO

ir ritminės mankštos studija, 5215 Park Ave, tel. CR 7-7868, pradėjo naują darbo sezoną. Pamokos paauglėms, mergaitėms ir moterims vyksta vakare ir dienos metu. Jos augšto profesinio lygio darbas buvo gražiai įvertintas kanadiečių, o taip pat ir prancūzų televizijos stočių.

● **J. Paknys** radio - televizijoj gerai įsispecializavo ir tvirtai laikosi televizijos specialybės srityje: sėkmingai dirba, patarnauja įsigyti arba pataisyti aparatus ir nuoširdžiai lietuviams padeda. Telefonas: OR 1-9967.

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE

BALTIC

Daromos įvairios durys, langai, virtuvėms kabitai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

yra tos srities specialistai su 22 metų praktika Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.

Lietuviams nuolaida.

Adresas: 547 Lafleur Str., Ville LaSalle, Montreal, P. Q., Tel.: DO 6-3884.

A. NORKELIŪNAS

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS.

6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)

Montreal 36, Que. Tel. RAymond 7-3120.

SIUNTINIAI

LIETUVON IR Į KITUS SOVIETŲ KRAŠTUS

per ANGLIJĄ ir ŠVEDIJĄ.

Visų rūšių siuntiniai pigiausiomis kainomis

per Janiną ADOMONIENĘ.

Siunčiame įvairiausius vaistus, gydymo reikmenis, medžiagas, drabužius, odas, avalynę, siuvimo mašinas, akordeonus, dviračius, maistą ir tt.

Užsakymai iš kitur primami paštu.

Siuntiniai pilnai apdrausti.

Kreiptis: 1319 St. Germain, Ville St. Laurent, Montreal, P. Q. Tel. [illegible]

Pranešimas

Pranešu savo tautiečiams ir prieteliams, kad Jūsų patogumui, aš atidariau mano

VILNONIŲ MEDŽIAGŲ URMO SANDĖLIO

ir

VYRIŠKŲ KOSTIUMŲ IR PALTŲ SIUVYKLOS SKYRIŲ

3997 St. Lawrence Blv.

TEL. VI 2 - 5319

KAUFMAN'S WOOLLENS & TEXTILES

vardu.

Turiu didelį pasirinkimą visokių angliškų medžiagų vyriškiems kostiumams ir moteriškiems kostiumams bei vilnonėms suknelėms. Taip pat turiu impilų, paklodžių, skarelių ir įvairiausių medžiagų suknelėms.

Turiu dideles atsargas iš savo turėtos įmonės CHILDRENS WEAR & DRY GOODS, kurias išparduodu už 50% kainos.

Kadangi importuojame dideliais kiekiais tiesiog iš Anglijos, tai galime parduoti su nuolaida nuo 25 — 50% reguliarios kainos.

Kviečiame įsitikinti, kad čia perkant sutaupysite.

SIUNTINIAMS LIETUVON

VISKAS ŽEMIAU URMO KAINŲ

Kalbame lietuviškai

Mūsų šūkis yra

1) malonus patarnavimas, 2) geros medžiagos, 3) geros kainos.

Visais reikalais prašoma kreiptis į mūsų skyrių 3997 St. Lawrence Blvd.

OSMODE CLOTHING MFG. CO.

KATEX WOOLLENS & TEXTILE CO.

1449 St. Alexander St., kamb. 1114. Montreal.

Telef.: biznio VI 2-5319; namų VI 9-8020.

Savininkas Ch. Kaufmanas,

buvusio Audinių fabriko Liteks Kaune, Gedimino gt. 5, vedėjas per 20 metų.

POntiac 8-3651 W. Theraux

LASALLE HARDWARE

ĮRANKIAI — CIL DAŽAI — NAMŲ REIKMENYS.

Dažų problemas paveskite mums.

7688 Edward St. LaSalle.

BELLAZZI - LAMY, INC

DO 6-6941 7679 George St., Ville Lasale.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai. Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popierius.

M. MAČIUKAS

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ

SIUVĖJAS

AUGŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS

79 ir 81 St Zotique St. E.

Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

Amerikos lietuvių veikla

JAV LB KULTŪROS FONDO VEIKLA

JAV LB Kultūros Fondo dabartinė valdyba per pirmuosius savo veiklos metus nuo 1958. VII. 1 d. iki 1959. VII. 3 d. padarė 5929.75 dol. apyvartos ir švarbesnieji išmokėjimai buvo — 1560 dol. už prof. Vaclovo Biržiškos „Aleksandryno" I tomą, 1000 dol. — premija Lietuvių Enciklopedijos redakciniam kolektyvui, 514 d. ir 98 it. už leidinius „Gimtąją Kalbą" ir „Knygų Lentyną" ir 250 dol. jaunimo literatūrai paremti.

Per antruosius veiklos metus nuo 1959. VII. 3 d. iki 1960. IX. 22 d. KF apyvarta siekė. 6019 dol. ir 41 ct. Stambesnieji išmokėjimai: 2551 dol. ir 48 ct. už „Aleksandryną" (jis buvo gautas iš rišyklos 1960. VIII. 19 d.), 1680 dol. ir 40 ct. už Jonynienės vadovėlį „Lietuvos laukai" (jis išejo iš spaudos 1959 m. gale. Pagal lietuviškas programas pritaikintas V-tam pradžios mokyklos skyriui, bet juo gali naudotis visos lietuviškos vargo mokyklos), 503 dol. ir 57 ct. „Gimtajai kalbai", 500 dol. Pasaulio lietuvių archyvui ir 100 dol. „Lituanus" žurnalui.

„Aleksandrynui" iki šiol išleista 4296 dol. ir 48 ct. Jo II tomas prof. Mykolo Biržiškos suredaguotas, perrašytas ir dabar prof. Dr. P. Jonikas peržiūri kalbą. Šių metų gale numatyta išleisti lietuviškas elementorius I-mam pradžios mokyklos skyriui ir prof. Vlado Jakubėno kūrinių 3 sąsiuviniai (elementorius yra išleistas Toronte, tat ar ne tiksliau būtų išleisti tai, ko trūksta? Red.)

Jonynienes vadovėlis „Lietuvos laukai" yra 220 pusl., iš kurių 11 spolvotų ir gausu šiaip iliustracijų. Kaina 3 dol. „Aleksandryno" I tomas yra 448 pusl. Jame telpa lygiai 100 senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 metus biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos. Jo kaina 7 dol. ir 50 ct. Abi knygos gražiai įrištos į kietus viršelius ir geras spaudos darbas. Pirmą spausdino Vijeikis, antrą — Morkūnas. Sukrautos ir gaunamos pas KF valdybos pirmininką Joną Švedą — 1347 So. 48 th. Court, Chicago 50, Illinois.

Stepas Paulaukas.

KERAMZITO GAMYKLA,

Palemone statoma pirmoji Lietuvoje keramzito gamykla, kuri gamins naują, pigią statybinę medžiagą. Jau baigiami statyti paruošimo, džiovinimo skyriai, transformatorinės pakuros ir kitos patalpos.

Statybininkai stengiasi, kad dar šiais metais gamykla duotų pirmąją produkciją.

AUKOK BESIMOKANČIAM JAUNIMUI — VASARIO 16 GIMNAZIJAI

St. CATHARINES, Ont.

TAUTOS ŠVENTĖ IR ŽALGIRIO 550 METŲ MINĖJIMAS,

ruoštas rugsėjo 17 d. St. Catharines b-nės ir romuvėnų praėjo gan puikiai ir iškilmingai. Jį dar paįvairino ta pačia proga viešai pagerbtas Gediminas Janušonis, kuriam St. Catharines b-nės pirmininkas J. Grigas įteikė iš savo apylinkės surinktų aukų čekį, o Hamiltono Apyl. pirmininkė Skripkutė — Hamiltono apylinkės. Pirm. J. Skeivela ramovėnų vardu dar įteikė tautiniais raštais papuoštą foto albumą.

Minėjimo programą išpildė iš Čikagos aktorius St. Pilka padeklamavęs keliolika eilėraščių ir iš Hamiltono jauna iškylanti į žvaigždes soliistė L. Šukytė, padainavusi kelias liaudies ir operos dainas. Įdomią paskaitė skaitė pulk. J. Giedraitis, sulyginęs dabartinius laikus su istoriniais įvykiais.

Nors oras buvo labai gražus ir laikas patogus, bet pagal kasininko pareiškimą, parduota tik 150 įėjimo biletų. Iš to aiškiai jaučiama, kad yra mūsų apylinkėje užkulisis, kuriam b-nės sustiprinimas yra nepagei dautinas. Tai ir iš parengimo pelno kaip ir nebuvo. Visą padėtį išgelbėjo tik b-nės pinigine loterija, kuri buvo pravesta per tą patį parengimą, nors tikrumoje ir ji nedavė to, ką turėjo duot, tiktai nors, kaip v-bos nariai yra pasakę, loterija nors pateisino įdėtą rengėjų darbą.

Tas pats.

ST. CATHARINIEČIAI DĖKOJA

Kanados Premjerui J. G. Diefenbakeriui už pasakytą rugsėjo 26 d. Jungtinėse Tautose komunistų diktatoriui teisingą atsakymą, kuriame priminta ir Lietuvos okupacija. St. Catharines b-nės apylinkės valdyba st. catharinie čių vardu pasiuntė padėką.

PALAIKYKIM LIETUVIŲ ŠEŠTADIENINĘ MOKYKLĄ

Rugsėjo 25 d. vienuolyno patalpose buvo sukviestas šeštadieninės mokyklos reikalu tėvų susirinkimas. Tėvai visi pritarė, kad St. Catharinėje šeštadieninė mokykla yra reikalinga ir apie jos likvidavimą negali būti ir minties. Tik didelis klausimas yra, iš kur jai išlaikyti imti lėšų? Bet su gerais norais ir tas liko išspręsta. Susitarta, kad šį reikalą patvarkys tėvų komitetas ir daugumoje pritarta, kad prie išlaikymo mokyklos ir patys tėvai turi prisidėti, nors į metus įnešti 5 dol., o pradžiai lėšų reikale atėjo su pagalba B-nės apylinkės Valdyba, pasižadėjusi iš gauto loterijos pelno skirti keliasdešimt dolerių.

Mokslas nutarta pradėti šeštadienį X. 1 d. 10 val. prieš piet ir nuomoti tas pačias St. Nicholas School patalpas, Church St. Mokytoju numatė prašyti ir atrodo jau yra sutikusi toji pati praėjusiais metais buvusi mok. V. Gverzdienė. Ji pamokų numatė kiekvieną šeštadienį po dvi nuo 10 val. ryto iki 12 val. Praėjusiais mokslo metais lankė 16 mokinių, šiemet tikimasi sulaukti daug daugiau.

Gerbiamieji tėvai, kurie dar nesate į mokyklą atsiuntę mokyklinio amžiaus vaikų, maloniai prašomi pasistengti tą atlikti ateinantį šeštadienį.

Tėvų komitetas, susirinkimui pritarus, paliktas tas pat. Jį dabar sudaro: J. Dainora, J. Grigas ir St. Šetkus. **Tas pats.**

ST. CATHARINES PRISKYRIMAS PRIE DIDMIESČIŲ

Augštesnės vadovybės patvirtinimu nuo 1961 m. sausio 1 dienos į St. Catharines miesto ribas prijungiamos apylinkės vietovės: Grantham Township, Port Dalhouse, Port Weller ir Meritton. St. Catharinėje padaroma 84.000 gyventojų, 6-tas miestas didumu Ontario provincijoje ir 11-tas Kanadoje.

Gaila tik, kad su darbais kitur tolyn eina blogyn. Pora fabrikų visai užsidarė, o didumą sumažino produkciją iki minimumo. Didžiausias auto pramonės General Motor skyrius McKinnon Ind. po vasaros atostogų kelių šimtų į darbą visai nepašaukė ir šiomis dienomis vėl atleidinėja. Yra gandas, kad menesiui ar ir daugiau visai užsidarys. Ten daugumas dirba lietuvių, tai ir iš lietuvių jau atsiranda nemažai nuskriaustųjų.

Tas pats.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose

Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.

3537 PARK Ave, Montreal. Tel. VI 5-7623

Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

SIUNTINIAI NAMIŠKIAM

Lietuvių Prekybos B-vė., Anglija.

Montrealy: Aug. Mylė. Tel. UN 1-8675

991 St. Elizabeth St., Montreal 18. P. Q.

SIUNTINIAI PILNAI APDRAUSTI.

Baltica Investment Corp.

Autorizuotas kapitalas $ 120.000

prez. J. Skučas, RA 2-6152, 6966-44 Ave. Rsmt.

Ižd. E. Griganavičiūtė RA 7-4097.

Reikalų Vedėjas D. N. Baltrukonis, CR 6-5075.

STANO DE LUXE DRY CLEANERS

117—6th AVENUE, LACHINE

ME7-6727 Sav. P. RUTKAUSKAS

„Ateitis priklauso mums, drauge!"

4.

ĮSIGALI CARINIŲ LAIKŲ DVASIA

Vieną karštą dieną aš su drauge Liuba užėjome į vieną Maskvos krautuvę atsigerti. Mes prisijungeme prie didelės žmonių eilės, kurie laukė savo eilės būti aptarnaujami. Tuo pačiu laiku elegantiškai apsirengusi dama išlipo iš didelio automobilio ir nekreipdama dėmesio į ilgą laukiančių žmonių eilę, nuėjo stačiai prie bufeto, kur ji buvo skubiai aptarnauta. Po to kai ši dama apsimokėjo ir šypsodamosi išvyko, aš nusisbintas kreipiausi į savo draugę.

„Kodėl niekas nepasakė šiai moteriškei stoti į eilutę kartu su kitais žmonėmis?"

Mano draugė Liuba atrodė nustebinta tuo mano klausimu. „Ar nematei", paklausė ji, „kad ši moteriškė atvyko tomobiliu? Gali būti, kad ji yra kokio nors direktoriaus žmona ar turi augštą poziciją pati. Mes negalvojame, kad ji turėtų kaišti laiką eilėje laukdama patarnavimo". Čia mano draugė Liuba, nusišluostčiusi nuo savo veido prakaitą dar pridėjo: „Kada aš užbaigsiu savo studijas ir pažengsiu priekin, tai aš taip pat važinėsiu automobiliu, puikiai išsipuošusi ir kvepianti gerais kvepalais!"

Kritikuoti gatvę ar ką nors gatvėje, rusui tai yra jo paties kritikavimas. Vienas belgų fotografas, kurį aš pažinojau kai po karštą socialistą, buvo rusų praeivių koliojamas ir net grasomas, kada jis bandė nufotografuoti senus pastatus kartu su naujais pastatais.

„Aš fotografuoju visame pasaulyje 35 metus, bet pirmą kartą gyvenime aš buvau taip iškoliotas", kratydamas galvą pasakė belgų fotografas, „ir pirmą kartą gyvenime pabijojau fotografuoti".

Mano rusai - draugai nė kiek nebuvo tuo įvykiu nustebinti. „Mūsų gatvė yra kaip mūsų namai ir tai kuo mes didžiuojamės. Gi jeigu svečias pakvies tas į namus, tai ar jis fotografuoja dėmę ant kilimo? Ar tokių yra jūsų papročiai Europoje?" pasakė jie man, o vienas draugas dar pridėjo: kad „jūsų draugo bosai neužinteresuotai lankiai pavaizduoti Rusiją. Jie domisi tik mūsų trūkumais ir nepasisekimais. Štai kodėl mes žiūrime įtariamai į visus svetimšalius".

LYTIS, MEILĖ IR VEDYBOS

„Mano studentai dažniausiai apsiveda prieš užbaigdami universitetą, o tai daro iš baimės, kad gali būti paskirti dirbti blogame klimate", pasakojo man vienas asistentas profesorius iš Leningrado universiteto. „Tačiau", tęsė jis toliau, „pačių vedybų nepakanka apsisaugojimui nuo išsiuntimo į provinciją, tam dar reikalingi vaikai.

Studentams, kurie yra universitete paskutiniais metais, vaikai gimsta tuojau po vedybų. Baimė gauti paskyrimą tolimoje provincijoje yra stipresnė negu kiti motyvai".

Tačiau provincijoje šie dalykai yra visai atvirkščiai. Jauni žmonės mažuose menkuose miesteliuose nenori turėti vaikų iš baimės, kad tai nesutrukdytų jų persikėlimą į didmiestį.

Šis realistinis ar strateginis vedybų įvertinimas yra lydimas ir jungiamas su idealiu, sentimentaliu meilės supratimu, taip gyvai atsispindinčiu 19-jo šimtmečio poezijoje, kuri lyties elementas (ar fizinė meilė) yra visai išleidžiamas.

„Mūsų gyvenime nėra tikslo žaidimui, kuris sukeltų fizinį skirtingą lyčių patraukimą", pasakė man rusaitė, dirbanti vienname Tulos muzėjuje.

Skyrybos yra įstatymais leidžiamos Sovietų Sąjungoje, bet į tai nepalankiai žiūrima. Bandymas gauti skyrybas stato pavojun tiek vyro, tiek žmonos karjeras ir atsiliepia tarnyboje.

„Skyrybos, sovietų vyriausybės akimis, yra skaitoma socialinio gedimo elementu", aiškino man vienas draugas teisėjas. „Tačiau praktikoje vedusių porą, norinti atsiskirti, gali tai padaryti."

„Dar nereikia pamiršti, kad vedusiųjų pora prašanti skyrybų, puikiai žino, kad jų reikalas bus nagrinėjamas ir tyrinėjamas partijos, darbo sąjungos ar jau nuolių organizacijos, kuriai jie priklauso. Kai kurios skyrybų priežastys privalo būti išvengiamos, kaipo „antisocialinės", „supuvusiai buržuazinės" ar „priešingos socializmui".

Tačiau mūsų vedusių poros, kurios nori gauti skyrybas, nėra tokios kvailos. Jos duoda tokias skyrybų priežastis, kurios ne tik nepakenkia jiems, bet dar ir pagerina jų reputaciją. Jie naudoja politines, ideologines, socialines ir surištas su darbu priežastis ir meluoja, kaip seni veteranai.

Turėjau vieną atsitikimą, pasakojo toliau teisėjas, kada vyras 27 metų amžiaus, rašti nės tarnautojas, prašė skyrybų. Jis skundėsi, kad jo žmona, 25 metų amžiaus darbininkė, atsisakiusi pagerinti savo intelektualinį ir politinį išsiauklėjimą, nenorėdama lankyti darbo sąjungos suorganizuotų ideologinių kursų. Mes įtarėme, kad šis vyras meluoja ir po to, kai darbo sąjunga surinko žinias, viskas paaiškėjo. Šis vyras buvo pradėjęs intymius santykius su viena, kartu su juo raštinėje dirbusia, mergina.

Dar vienas pavyzdys. Šį kartą abi pusės — vyras ir žmona — prašė skyrybų. Priežastys skyryboms buvo duotos kaipo „trūkumas bendro abipusiško politinio vienas kito supratimo". Vyras kaltino žmoną „ideologijos trūkumu", o žmona —vyrą „politiniu cinizmu".

Jų darboviečių ir namų komitetai atrado, kad šioji pora jau nebegyvena kartu daugiau kaip dveji metai. Jų vaikus globoja senelė kažkur toli provincijoje. Šiuo atsitikimu skyrybos buvo tuojau duotos, tačiau abu perkelti į skirtingas vietas į „priekinius socializmo postus", kaž kur Kazakstane".

Bus daugiau.

SAULT Ste. MARIE, Ont.

ŠEŠTADIENIO MOKYKLA PRADĖJO DARBĄ

Rugsėjo 24 d. mūsų mokykla vėl pradėjo darbą. Pamokos vyks tose pačiose patalpose (kampas East ir Wellington gvių, katalikų mokykloje), kiekvieną šeštadienį nuo 10 val. ryto ligi 1 val. po pietų. Pirmon pamokon susirinko tik 12 vaikų, o galėjo susirinkti nebeik dvigubai daugiau, tačiau ką galima padaryti su tokiais tėvais, kurie vaikų lietuviškon mokyklon neleidžia? Toki tėvai skaito save už kitus gudresniais, bet kaip ištikrųjų yra, tai etgul pasako mūsų tautiniai jausmai ir sąmonė.

Štai, tautiečio B. Dabulskio šeimoje žmona yra norvegė, kuri ne tik pati gražiai lietuviškai išmoko, bet dar ir tris dukreles leidžia į lietuvišką mokyklą, tuo darydama sarmatą kitiems. Kitas reikalas jeigu tėvai moko vaikus lietuviškai namie, bet to kių nedaug atsiranda.

Leidžiantieji vaikus šeštadienio mokyklon tėvai prašomi atsiųsti mokinius į pamokas punktualiai, paaiškinti vaikučiams, kad šioje mokykloje irgi reikia laikytis nustatytos tvarkos bei drausmės. Be to, tėvams patartina daugiau pasidomėti, ką vaikas šioje mokykloje veikia. Mokytojui būtų labai didelė pagalba, jei tėvas ar motina kiekvieno penktadienio vakarą paskaitytų su mokiniu bent 20—30 minučių iš lietuviškos knygos ar labai rekomenduotinos visiems vaikams užsiprenumeruoti „Eglutės".

APYLINKĖS VALDYBOS VEIKLA

Rugsėjo 17 d. vakare ukrainiečių salėje mūsų valdyba surengė šokių vakarą su bufetu ir loterija. Dalyvavo nemažas tautiečių skaičius. Gautas pelnas (per 50 dol.) paskirta Tautos Fondui. Naujas mūsų T. Fondo atstovas tautietis P. Gaspe ras dar ruošiasi padaryti T. Fondui rinkliavą, aplankydamas visus kolonijos tautiečius.

Rinkliavą Šalpos fondui neseniai vykdė Šalpos reikalams valdybos narė R. Galinienė, valdybos pirmininko St. Grigelačio padedama. Kiek teko girdėti, rezultatai visai neblogi, o tik grynai šiam reikalui parem ti spalio mėn. antroje pusėje vėl bus rengiamas šokių vakaras su bufetu ir loterija.

PASIMATYMAS SU CHRUŠČIOVU

Kaip ir daugelyje lietuviškų kolonijų, taip ir pas mus turime keletą tautiečių, kurie jau ilgokai gyvena Kanadoje ir pasidarę Kanados piliečiais, tačiau jų šeimos vargsta Sovietų pavergtoje Lietuvoje ar Sibire. Siunčia šie žmonės savo atskirtoms šeimoms paketus ir pinigus, o atsiranda ir tokių, kurie bando daryti žygių atsigabenti savo šeimas Kanadon. Labai gaila, bet dažniausiai šis reikalas užkliūva anapus geležinės uždangos ir palieka kaboti ore beviltiškoje padėtyje. Sakoma, kad skęstantis žmogus ir skustuvo griebiasi. Taigi, atsiranda žmonių, kurie paskatinti plačiai spaudoje išgarsintais laimingais atsitikimais, bando sustikti į N. Yorką, į Jungtinių Tautų posėdžius atvykusį raudonąjį Kremliaus valdovą Nikitą Chruščiovą.

Taip mėgino padaryti ir labai mūsų kolonijoje populiarus ir labai simpatingas tautietis Z. Girdvainis. Turi žmogus namus, automobilį ir banko knygutę, tačiau šeima vargsta Lietuvoje. Nuskrido tautietis Z. Girdvainis į New Yorką, tačiau ten nepalankios nuotaikos bei apystovos, o amerikiečiai taip gerai Nikitą saugojo, kad prie jo prieiti nepavyko.

Turime ir daugiau čia mūsų tautiečių, kuriems paskutinis karas ir raudonasis potvynis užliejęs mūsų Tėvynę, suskaldė jų šeimas, tačiau dauguma iš jų toli nuo savo atskirtų šeimų, gyvendami svetimoje žemėje, valgydami svetimą duoną, išlaikė prideramą rimtį.

Štai, pavyzdžiui, šios korespondencijos autoriui teko susitikti mūsų kolonijos tautietį B. Švilpą, kuris nors ir nejauno amžiaus būdamas suspėjo „įsitvirtinti" plieno fabrike ir įsigijo didelius gerus namus.

„Ar buvote vakar lietuvių pobūvyje?" — užklausiau B. Švilpą.

„Nebuvau ir nemėgstu į tokius pasilinksminimus vaikščioti. Kaip pamatau tautiečius karštu su savo žmonomis besilinksminant, tai man graudu širdyje pasidaro. Prisimenu savo seimą išblaškytą Sibire ir Lietuvoje!" Toks buvo atsakymas. Tokiems tautiečiams kaip Z. Girdvainis ir B. Švilpa, galima tik pareikšti nuoširdžią užuojautą, o jiems padėti gali tik du pasaulio valdovai, kurių vienas sėdi danguje, o kitas Kremliuje.

Korespondentas.

NIAGAROS PUSIASALIS

GRAŽŪS PAVYZDŽIAI

Lietuvybę išlaikyti nelengva. Bet yra gražių pavyzdžių. Apsilankęs vienije ne lietuvio vaikų gykloje, radau prie vieno staliuko bevalgančius ir besišnekučiuojant tarp savęs lietuviškai mergaites. Džiaugsmas ima, kai jauti, kad dar yra lietuvių su tikra lietuviška siela.

Vienas draugų man pasakojo, jog už kalbos mokėjimą labiausiai esąs dėkingas savo tėveliui, nes jiems gyvenant ne tarp lietuvių, lietuviškai galima buvo girdėti tik namuose. Kartą tėvui užgiraus mane su sesele besikalbant ne lietuviškai paleiškė: — dar pasikartojus panašiu jums abiem diržą. Ir namuose nevalia kitaip kalbėti, kaip tik lietuviškai.

Klausimas, ar tokios priemonės tinkamos? Yra kita išeitis ir kitos priemonės išsaugoti savo šeimos lietuviškumą. O kad tokios priemonės tikrai yra, parodė tas mano atsitikimas su trimis mergaitėmis. Kaip vėliau sužinojau, iš jų dvi buvo dabar gyvenančio Toronte Eizino dukros.

Panašus įvykis teko stebėti netoli Wellando V. Bieliūno ūkyje, atsilankius į šaudymo rungtynes, kur įdomu buvo pasižiūrėti, kaip šauliai nušauna lėkštes. Teko atsilankyti Medžiotojų ir meškeriotojų klubo „Lituanica" surengtose šaudymo rungtynėse. Labai girtinas dalykas, kad Wellando „Lituanica" moka prisitaikyt sąlygoms ir tą išnaudoti, sudarant didesnius lietuviškus subūrimus, pagyvinant apylinkės lietuvių veiklą, gaunant ir organizacinės naudos.

Narių nupasakojimu, klubo netolimoje ateityje ruošiasi savo reikalams pirkti sklypą žemės ir kasoje turi per 1000 dolerių. Tas atsiekta klubo valdybos darbštumu, Jurgio Sinkaus vadovybėje.

Tą dieną į tas rungtynes su tėvais atvykę mokyklinio amžiaus vaikučiai; dvi mergaitės ir vienas berniukas. Jie visi tarpsavęs ir su vyresniaisiais kalbėjosi tik lietuviškai. Sužinota, kad iš šių vaikų, viena mergytė ir berniukas yra iš Wellando Kutkos vaikai.

Ar tas negražu ir neverta pagyrimo? Mano nuomone, jis ne tik vertas pagyrimo, o pagarbos.

j. d.

darbas

ADMINISTRACIJA:
V. Gervickas, 475 Riverdale Ave, Brooklyn 7, New York.
Tel. HY 5-0533.

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS

atstovauja žmogų, laisvą nuo prietarų ir baimės, gina kultūrą, pagrįstą humanistinėmis vertybėmis. Išeina keturis kartus metuose. Norintiems susipažinti vienas numeris dovanai.

Jau išėjo iš spaudos 1960 metų 2 numeris, kuriame įdėti įdomūs įvairių autorių aktualiomis temomis straipsniai. Numerio kaina 1 dol. Metinė prenumerata 3 dol., studentams 2 dol.

Lietuviai advokatai
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Barristers, Selicitors, Notary Public.
35 Heyden Street
(netoli Bllor ir Yonge)
Toronto 5, Ont.
Tel. Ofice WA 4-9501
Res. BE 3-0978

Lietuvio Advokato Įstaiga
Victor D. ALKSNIS
Advokatas — Notaras
62 Richmond St. West
(Kamp. Bay ir Richmond)
Room 901,
Toronto, Ont.
Telefonas EM 2-2585

A. E. McKAGUE
Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395
1008 North Ontario Bldg.
330 Bay Street,
TORONTO 1, Ontario.

LIETUVIAI KURIA LIETUVIŠKAS ŠEIMAS

Savo laimei ir tautos gerovei. Kas neranda lietuvaitės savo aplinkumoje, tesikreipia adresu: G. Žilvitis, 7722 George St., LaSalle, P. Q., Canada. Paslaptis garantuota. Patarnavimas nemokamas, nes reikalas tautinis.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING Co.
849 College St., Toronto, Ont., Canada. Tel. LE 1-3098

Įvairūs siuntiniai
Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir USSR.

Prašome reikalauti mūsų naujai atspausdintą vaistų katalogą Nr. 2.

Taip pat siunčiame iš Europos valstybių AKORDEONUS, SIUVAMAS MAŠINAS, INVALIDAMS KĖDES, LAIKRODŽIUS, MAISTĄ ir kitką.

Iš Kanados:

Siunčiame paprastu ir **oro paštu** Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius.

Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

Gyveną ne Toronte, prašome savo sudarytus iki 17 svarų grynio svorio siuntinius, bei užsakymus reikmenims iš Europos valstybių, siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.

Mūsų patarnavimas greitas ir sąžiningas.

SKYRIAI:
105 Cannon St. E., Hamilton, Ont. Tel. JA 8-6686
ponia V. Juraitis.
94 Douglas St., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-5315
ponia M. Venskevičienė.
Darbo valandos: pirmadieniais-penktadieniais nuo 9 v. ryto iki 7 val. vak. Šeštadieniais—nuo 9 v. ryto iki 5 val. v.

SAVININKAI S. IR A. KALŪZA

Taupyk ir skolinkis kredito kooperat—
„PARAMA"
Paskola 1 asm. iki $ 3.000.—
Paskolos, indėliai ir gyvybė apdraustas.
Darbo valandos:
Pirmad. ir penktad. nuo 10—12 v. ryto ir 5½—9 v. vak.
Antradieniais nuo 10 — 12 v. ryt. ir 7 — 9 val. vakaro.
Trečiad. ir ketvirt. nuo 10—12 val. ryto. Vak. uždaryta.
Būstinė: Lietuvių Namai, 1129 Dundas St. W.
Toronto, Ont. Tel. LE 2-8723.

Be knygos nėra kultūros

Viena žinokime: knyga yra tas, kas užpildo ir laisvą laiką, ir nemigo naktis, ir bet kurią negerą nuotaiką. Knyga be to, suteikia naujų minčių, atidaro naujas, plačias padairas ir patenkina dvasiškai. Todėl įsigykime sau ir dovanų artimiesiems, vaikams ir jaunimui.

Bronys Raila. TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ **5.00**
Algirdas Gustaitis. ALGIS TRAKYS IR TAKŠIUKAS ŠLEIVYS. Jų nutikimai Lietuvos kaime, I-ji dalis: Kova su gaidžiu. Dail. Vyt. Stasiūnaitis. ..... $ 2.00
Mykolas Sleževičius. KELIŲ AUTORIŲ ATSIMINIMAI ..... $ 5.00
Vladas Šlaitas. ANT SAULĖGRĄŽOS VAMZDŽIO (premijuota) ..... $ 0.50
Fr. Mauriac. GIMDYTOJA, romanas 1.75
A. Kutkus. ARTISTO ATSIMINIMAI 2.00
Ant. Škėma. ŽVAKIDĖ. 1.50
Fr. Mouriac. GIMDYTOJA, romanas 1.75
Levinskas - Banišauskas, ANGLIAKASIŲ ATSIMINIMAI 3.00
J. M. Valter. SIDABRAS PRIE SANDAVAKO, Sibiro romanas 1.25
1960 METŲ KALENDORIUS, 60 pusl. 1.00
Lietuviškasis LIBERALIZMAS, 12 autorių 3.00
Mokyklai ir gyvenimui. LIETUVOS ŽEMĖLAPIS .. **3,50**
Su aiškinimais, vietų vardais ir tt.
Žurnalas LIETUVA 0,50
M. Katiliškis. MIŠKAIS ATEINA RUDUO Romanas $ 5.00
A. Baronas. MĖNESIENA, rom. ..... $ 2.50
P. Babickas. DRAMBLIO KOJOS. ..... $ 2.00
S. Miglinas. PAVERGTOJI LIETUVA 1.50
S. Miglinas. LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE. 1.50
„STUDENTŲ VARPAS" 0.50
J. Mingirdas. PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI,POSAKIAI 3.50
„VARPAS" (dvigubas) 2.00
Dr. J. Prunskis. RINKTINĖS MINTYS ..... $ 4.00
J. Simonaitytė. PENKIŲ PAVASARIŲ AUDROJ. 2.50
E. Bačelis. KOLCHOZAI LIETUVOJE 0.50
Karolė Požėraitė. DIDVYRIŲ ŽEMĖ. 1,
Paulius Jatulis. PO TŪKSTANČIAIS KAUKIŲ 1,50
V. Čižiūnas. TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE 1,50
B. Pūkelevičiūtė. METŪGĖS. 1.00
Merimee. KOLOMBA, romanas. 2,50
V. Žemkalnis. KUDIRKOS SĄJŪDIS 0,75
B. Stundžia. BURIAVIMAS IR JŪRININKYSTĖ 2,00
K. Požeraitė, NUSIDĖJĖLĖ, romanas ..... $ 2,—
J. Gruodis, VISUR TYLA, AGUONĖLĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS ..... $ 1,50
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI ir MINTYS ..... $ 1,50
P. Orintaitė, MARTI IŠ MIESTO ..... $ 0,75
V. Tamulaitis, SUGRĮŽIMAS ..... $ 1,10
Vytenis, RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ, žudynės ..... $ 0,75
Prof. Roemeris, LIETUVOS SOVIETIZACIJA .... $ 0,25

Pinigus siųskite adresu: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q., Canada.

HAMILTON

ĮDOMUS BUVO P. STUKO PRANEŠIMAS

Perpildytoje Hamiltono VA V parapijos salėje, Amerikos lietuvis J. Stukas padarė pranešimą apie Lietuvą, parodydamas kartu filmą iš dabartinio Kauno ir Vilniaus gyvenimo. Tai buvo puikus atsakymas į „ekskursantų" skelbiamą „gražų ir laisvą didžiųjų tautų tarpe" Lietuvos gyvenimą, nes kaip pareiškė J. Stukas, dabartinė Lietuva sunkiai kenčia po rusišku padu. Sporto klubo valdybai tenka pareikšti padėką už pranešėjo pakvietimą, nes kartu ir Torontas turėjo progos išgirsti J. Stuko pranešimą.

LINKSMI ŠOKIAI

Vyksta spalio 22 d. Knights of Columbus salėje. Be pačių hamiltoniečių, parengime dalyvaus ir Toronto Vyčio krepšininkės, kurios tą dieną sužais draugiškas rungtynes prieš hamiltonietes.

HOLYWOODE GAMINTI FILMAI — LITUFILMAS

B-vės bus rodomi Hamiltone gruodžio 3—4 dd. Pirmas filmas pav. „Tremties Mokykla" yra iš 16 vasario gimnazijos gyvenimo ir antras „Lietuva, Europos nugalėtoja", pavaizduojamas Lietuvos klestėjimas nepriklausomybės metais, dalis Lietuvos gyventojų Amerikoje, Pasaulio Lietuvių Olimpiada, Europos krepšinio pirmenybės ir Lietuvos komandos rungtynės prieš Italiją, Prancūziją, Lenkiją ir kt. Filmus ekranui paruošė P. Jasiukonis, įkalbėjo Br. Raila ir A. Dundzila, muzika B. Jonušo.

Šių filmų seansus rengia sporto klubas Kovas, norėdamas parodyti mūsų jaunimui gražią lietuvių pergalę Kaune, laisvą gyvenimą tevynėje ir Lietuvos sportą.

K. B.

LIETUVAITĖ TELEVIZIJOS PROGRAMOJE

Danutė Kudabaitė, 9 metų aktorės Nelės Dauguvietytės-Kudabienės dukrelė, dalyvavo Hamiltono, Kanadoje, televizijos jaunimui skirtoje programoje, papasakodama apie Lietuvą.

A. LIŪDŽIUS, B. L.,
Viešasis Notaras
(Notary Public)
Advokatas iš Lietuvos.
Namų, žemės ar bet kurio biznio pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas ir visi kiti notariniai reikalai.
Teisiniai patarnavimai.
Morgičiai.
Įstaiga: JA 7-5575;
Namų: FU 3-8928.
20 King Street East,
Hamilton.

TAUPYK IR SKOLINKIS BANKELYJE „T A L K A"
Išduodamos paskolos iki $ 3,000.
Morgičių paskolos iš 7% iki 50% turto vertės.
Indėliai, paskolos ir nario gyvybė apdrausta.
Darbo dienos: pirmadieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais 9—12 val. ryto; antradieniais ir penktadieniais 9—12 val. ryto ir 5—8 val. vakare,
Minden Building, 20 King St. E., Room 13,
notaro A. Liūdžiaus įstaigoje II augšte, tel. JA 7-5575.

LONDON, Ont.

NEPAKANKA ENTUZIASTŲ

Londoniškių dalis, kaip ir kitų kolonijų lietuviai, noretų turėti savo namus, kaip bendruomeninį ir kultūrinį centrą. Jau keli metai apie tai susirinkimuose ir pobūviuose kalbama, bet vis nieko konkretaus nepadaroma.

Šį pavasarį buvo išrinkta specialiai 5 asmenų komisija, kuri tuoj bandė padaryti bent gerą pradžią: užpirko miesto centre namą ir nemažą sklypą. Kadangi užpirkimas buvo sąlyginis ir reikalingas tautiečių pritarimo ir patvirtinimo, tai buvo sukviestas susirinkimas. Tačiau susirinkimas buvo toks negausus, kad komisijai neliko nieko kito, kaip užpirkimą atšaukti.

Nors komisija dar neišsiskirstė, bet apie naujus užpirkimus nieko negirdėti. Laukiama bent daugumos tautiečių susidomėjimo šiuo klausimu. Pasirodo, kad kelių entuziastų šitokiame rimtame reikale nepakanka. Jei būtų mūsų kolonija didesnė, gal lengviau viskas eitų.

ARTIMUI Į PAGALBĄ

Čia prieš kurį laiką mirė Povilas Pleita. Jis Mt. Brydges, Londono kaimynystėje, valdė du tabako ūkius. Buvo kilęs iš Panevėžio apylinkės, Kanadon atvykęs 1927 metais. Paliko žmona ir keturios dukterys, kurių vyriausioji lanko Londono universitetą, o jauniausioji yra tik 8 metų.

Velionis buvo labai darbštus ir, nors sunkiai sirgdamas, nuolat sielojosi, kad tabako derlius būtų tinkamai nuimtas. Tą pačią dieną, kai derliaus nuėmimas buvo baigtas ir Povilo Pleitos gyvenimo siūlas nutrūko.

Tačiau ūkiuose liko dar daug nebaigtų darbų, o mirusiojo palikonys — vien moterys. Bet geri kaimynai, Povilo Genčiaus suorganizuoti, atėjo artimui į pagalbą: net septyni traktoriai stojo mirusiojo žemės purenti. Nereikėjo nė pilnų dviejų dienų, o visi prieš žiemą reikalingi darbai buvo nudirbti.

Pažymėtina, kad į šią talką stojo ne vien Pleitos tautiečiai-lietuviai, bet ir kitataučiai kaimynai.

L. E-tas.

WELLAND, Ont.

AUKOJUSIEJI GED. JANUŠONIO BYLAI PAREMTI:

Sinkai J. ir St. 7 dol.; po 5 dol.: Berzėniene A., Binobil Joe, Fil lerius: Andriušis Br., Kuzavas žas J., Dziminskas A., Eigelie M., Staškevičius J., Viskontas nė E., Kutka J., Masilionis P., A., Visockis A.; po 2 dol.: Ba Yesto A., Sileikis A., Simonai gus St., Butkus J., Dauginas tis Br., Skeivalas J., Skudutis P., Kalvaitis A., Luomanas B., J., Stankevičienė St., Zinaitis Radvilas J., Stankevičius A., V., po 50 ct.: Lekavičiute V. Smolskis A., Urpšys M.; po 1 Šarapnickas J. dol.: Aperonis W., Banelis A.,

Ap. Valdyba.

RODNEY, Ont.

PARDUODAMA 200 AKRŲ TABAKO FARMA.

Leidimas auginti 72 akrą, 2 gyv. namai; mūrinis moderniškas—savininkui ir medinis apy naujas — pusininkui, 2 barnės — specialiai tabakui ir gyvuliams bei padargams. Dvigubo dydžio šiltadaržis, 8 džiovyklos šildomos naturaliu gazu.

Prie pat miestelio, ant gero kelio, miesto gazas, vanduo ir elektros įrengimai. Farma, inventorius ir visa aplinka pavyzdingame stovyje. Kaina priei nama ir įmokėjimas pagal sutarimą. S. Repšys Rodney, Ont. Telef. 8 W. 2.

TILLSONBURG-DELHI, Ont.

Tabako ūkiai pardavimui
Norint pirkti ūkį, d a b a r geriausias laikas juos apžiūrėti po „harvest'o".
Galima pamatyti tabako derlių daržinėse ir patyrinėti laukuose žemę.
Įvairaus dydžio ir kainos pradedant nuo $ 4,000 įmokėjimo.
Kreipkitės rašydami:
C. POCIUS REAL ESTATE BROKER
Tillsonburg, Ont.

KUR PARSIDUODA JŪROJE SKLYPAI

(Reportažas iš Key West, Florida)

Šalia kariškų povandeninių laivų, sprausminių lektuvų ir hydroplanų bazių, Key West vardas pradėjo būti dažniau minimas sąryšyje su pastaraisiais Cubos įvykiais. Ši sala yra tik 90 mylių nuo Kubos ir bėgantieji nuo Kastro režimo, įsėdę į įmanomesnį laivelį, esant ramiam vandenynui, lengvai perplaukia šį atstumą.

Šiaip sala nėra didelė, gan įdomi su palmėmis, duonmedžiais, dešrų medžiais (apie pusantros pėdos ilgio, salami dešros išvaizdos vaisiai, iš kurių išspaudžiamas skanus gėrimas), apelsinų, citrinų, bananų ir daugelis kitokios atogražų augmenijos. Visoje Key West saloje yra išsiplėtęs to paties vardo, maždaug Šiaulių didumo miestas su 40.000 gyventojų. Turint omenyje karišKas bazes, dalis gyventojų turi neblogą pragyvenimo šaltinį dirbdami kareivinėse bei kariškose remonto dirbtuvėse, kita dalis užsiima žvejyba ir nemaža dalis — turizmu. Juodų jų čia neperdaugiausia, kartais dar pasimaišo vienas, kitas iš tėvynės pabėgęs kubietis.

Statyba, kaip ir visur pietiniuosie kraštuose, daugiausia mūrinė ir labai šviesių, netryškių spalvų. Namai nėra dideli, daugiausia vienaaugščiai, stogai uždengti čerpėmis ir, be rūsių. Augščiausias miesto pastatas, šešių augštų miesto centre esąs viešbutis.

Pati sala anksčiau buvo daug mažesnė, bet didėjant gyventojų skaičiui ir naujiems reikalavimams, apsukrūs rankos pradėjo atiminėti žemę iš jūros. Sėklesniuose salos pakraščiuose, didžiuliais kranais jie pradėjo kasti taisyklingai kvartalais išplanuotus kanalus ir išimtą, savotišką koralų nuolaužų pagrindą, pilti į tarpus, tuo iškeldami žemės paviršių. Per keletą metų, susigulėjus baltam kaip kalkės jūros padarui, kartais sustiprinus dar betoninėmis krantinėmis, sklypai parduodami ir prasideda namų statyba. Ta pati, jūros dugno medžiaga naudojama ir betonui daryti, o namai statomi daugiausia iš cementinių blokų. Matyt, nespėjant patenkinti paklausos, labai charakteringa pamačius tyvuliuojančiame vanednyje pritvirtintas įkelbimų lentas (kokias Toronte naudoja Real Estate agentai), kuriose, besidomintiems tais „sklypais" patariama kreiptis atatinkamu adresu.

Keliaujant po salą, turistinis traukinėlis, šalia kitų įdomybių, pravažiuoja pro vsias vartų sargybas ir ekskursantams aprodo povandeninių laivų bazes. Nors kelionės pradžioje surenkami visi foto aparatai ir perspėjama, kad bent koks fotografavimas yra uždraustas, bet norint nebūtų sunku užfiksuoti prie krantinių besisupančius kariškus laivus, arba kaip meitėlius, ant kranto išvilktus remontuojamus povandeninius laivus.

Iš Miami iki salos yra 160 mylių ir per salų saleles padarytas geras kelias su 37 tiltais. Tiltai yra įvairaus ilgio, o vienas septynių mylių.

Anksčiau susisiekimas su sala buvo palaikomas geležinkeliu, bet 1935 metais siautęs uraganas nušlavė 40 mylių kelio taip, kad nebuvo įmanoma jis bepataisyti.

Prasidėjus karui ir vyriausybei susirūpinus karinėmis bazėmis, 1942 m. iš žemyno buvo nutiestas 130 mylių gėlo vandens vamzdis. Anksčiau žmonės gėrimui naudodavo lietaus vandenį arba garindavo druską iš jūros vandens. Kadangi tropikiniai lietūs čia yra labai gausūs, gyventojai vandens trūkumo niekuomet nejausdavo. Nebent pasitaikydavo koks apsileidęs miestelėnas, bet ir galėdavo vandens visuomet nusipirkti mokėdamas 5 ct. už 1 galioną ir 15 ct. už penkis galionus. Turint omenyje nuolatinę 90 l. F. temperatūrą, dabartinis, vamzdžių pristatytas vanduo labai šiltas ir neskanus. Apskirtai Florida negali pasigirti turinti gero, geriamo vandens.

Šiaip Key West labai patraukli vietovė, žmonės gan nuoširdūs ir patenkinti amžinai ne-

ATVIRAS LAIŠKAS N. CHRUŠČIOVUI

Atkelta iš 2-ro psl.

gaus, išskyrus Jūsų sukvailintus satelitus ir komunistinius valdovėlius, kurie šoka pagal Jūsų dirigavimą, jūsų džiūgavimo ratelyje. Jūs dar turite galią laikyti vergijoj milionus žmogiškų būtybių, bet su Dievo pagelbėjimu tas prakeikimas bus nuimtas.

Kas duoda mums tokį įsitikinimą?

Visai paprastai. Mes, vakariečiai, žinome, kad gamtos įstatymai pergyvena mažų žmonių pastangas juos iškreipti, nors ir tas mažas žmogus turėtų rankose atominę raketą.

Taigi p. Chruščiovai keliaukamo! Leisk mums paskubinti užbaigti šią dieną ir ruoštis kitai dienai. Dienai, kurioje laisvė sušvis visoms tautoms ir tada ratptautinis forumas visas sustos ant kojų ir ovacijomis sveikins didžios rusų tautos tikruosius atstovus".

Šį laišką pasirašė, tarp kitų, šie žymūs asmenys:

Demokratų senatoriai:
Thomas I. Dodd, Paul H. Douglas, Robert C. Byrd, Ernest Gruening.

Dem. kongreso atstovai:
Samuel N. Friedel, John W. McCormack, Melvin Price, Francis E. Walter, Edua F. Kelly.

Respublikonų senatoriai:
Homer E. Capehart, Margaret Chase Smith.

Respubl. kongreso atst.:
Walther Judd, Alvin E. Bentley, Robert G. Corbett.

Cardinal Cushing, Mr. Leo Cherne, Hon. Charles Edison, Hon. Joseph C. Grew, Rev. F. Brown Harris, Mr. Eugene Lyons, Mr. Martin MacKneally.

Generolai:
James A. van Fleet, Albert C. Wedemeyer.

Girdite CBC radio žinių pranešimus, bet ar pažįstate pranešėjus? Taigi: kairėj viršuj Harry Mannis; apačioj Frank Herbert; centre Lamont Tilden; des. viršuj Bob Wilson; apačioj Bill Lorne. (CS).

Mosklo - Technikos naujienos

UPĖ TEKA „Į KALNĄ"

Neseniai JAV geodezinė tarnyba nustatė, kad Misisipi augštupys yra daugiau kaip keliu riomis myliomis arčiau Žemės centro, negu jos žiotys.

Žinoma, kad Žemė dėl savo sukimosi šiek tiek suspausta ties ašigaliais ir išsipūtus ties pusiauju. Misisipi teka iš šiaurės į pietus, ta pačia kryptimi auga ir Žemės išcentrinės jėgos. Dėl to upės vanduo, tekėdamas į pietus, vis daugiau nutolsta nuo Žemės centro. Taip upė ir teka „į kalną".

MECHANIZUOTOS DŽIUNGLĖS

Los Angeles (JAV) priemiesčiuose kelių hektarų plote įrengtos dirbtinės džiungles. Tarp laukinių lianų ir egzotiškų medžių ten galima pamatyti didžiulius dramblius, žirafas ir leopardus. Tolumoje girdėti bezdžionių riksmas, liūto staugimas... Žmogų net šaltis sukrečia.

Pasivaikščioti šiose džiunglėse visiškai nepavojinga. Mat džiunglių gyvūnija yra sukurta žmogaus rankomis. Visi žvėrys pagaminti iš gumos arba plastmasių. Džiunglių augmenija tikra, bet atvežta iš įvairių Afrikos, Naujosios Zelandijos, Australijos ir Japonijos vietovių. O garsai? Pasirodo, jiems užtenka kelių paslėptų garsiakalbių ir magnetofono juostelių.

Pasiklauskite savo gydytojo ar vaistininko

ČESNAKAS YRA JUMS SVEIKA

PADEDA junis išsilaikyti stipriais ir sveikais. Per amžius milionai žmonių naudojo česnaką dėl sveikatos, tikedami jo gydomąja ir stiprinančia galia. Česnakas yra natūralus antiseptinis vaistas, kuris apsaugo kraujo sistemą nuo nešvarumų.

Dauguma naudojančių jį vertindavo kaipo lengvinantį artričio reumatizmo skausmus. **Adams Pearles Garlic** (česnakas) turi savyje salicylamide — išbandyto skausmų palengvintojo. Gryna česnako aliyva yra ištraukta iš česnako galvutės ir šitokioje sukoncentruotoje formoje gaunate viską, ką šis veiksmingas augalas teikia. **Adams Garlic Pearles** (česnakas) yra be kvapo ir be skonio — lengvai priimamoje kapsulių formoje.

Dar šiandien nusipirkite pokelį iš savo vaistinės ir pamatysite, kaip jie ir jums galės padėti. Jūs ištikrųjų būsite patenkinti taip padarę.

Penmans
WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS
"95" APATINIAI
Apsimoka pirkti „95" PENMANS, nes tai laikys daugiau metų, augščiausios rūšies apatiniai baltiniai išausti iš geriausių merino siūlų, garantuoja jums apsaugą ir šilumą. Beveik 90 metų patyrimo šiame darbe garantuoja jums, kad tai puikūs gaminiai. Išausti, kad laikytų, nesavrbu, kiek kartų prosysite Vyrams ir berniukams, pagamintų unijos kostiumų, marškinių ir kelnių.
GARSŪS
Nuo 1868 metų.
95-FO-6
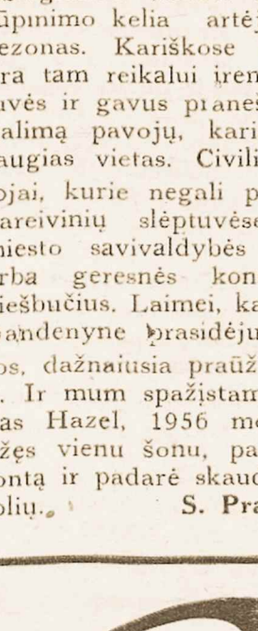
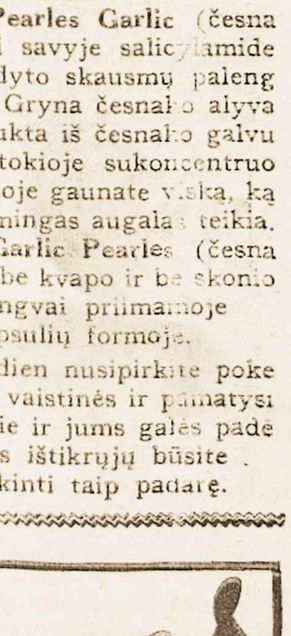

Visi į pirmąjį rudens parengimą Montrealyje!

lietuvių šeštadieninėms mokykloms išlaikyti

Tėvų Komitetas rengia
koncertą — pasilinksminimą
kuris įvyks ateinantį šeštadienį,
spalio 15-tą dieną 7 val. vakaro
Aušros Vartų parapijos salėje.

Koncertinę dalį išpildys
solistė **Gina Čapkauskienė**
ir
išraiškinio šokio menininkė
Birutė Vaitkūnaitė.

Po programos šokiai.
Turtinga loterija.
Bufetas su užkandžiais ir įvairiais gėrimais.
Įėjimas $ 1.50 asmeniui.
Tėvų Komitetas.

MONTREAL

AUGŠTESNIŲJŲ LITUANISTINIŲ KURSŲ SEMINARAS

pradeda darbą šį šeštadienį, spalio 15 d., 12 val. 30 min.

Visi lankę praeitais metais ir norintieji šiais metais lankyti seminarą, prašomi susirinkti nurodytą dieną ir valandą Aušros Vartų salėje.

Norintieji gauti paaiškinimų apie Seminarą, prašomi skambinti dr. H. Nagiui CR 7-7868.

DĖMESIO!

Montrealio lietuvių šeštadieninių mokyklų Tėvų Komitetas, spalio 15-tą dieną — šeštadienį, 7 val. vakaro Aušros Vartų salėje rengia metinį rudens balių - šiupinį su įvairia programa bei šokiais. Kaip visiems yra gerai žinoma, šitokio pobūdžio balius mūsuose yra rengiamas vieną kartą metuose sukelti lėšas mūsų lietuviškosios mokyklos išlaikymui.

Be abejonės, kiekvienas lietuvis puikiai supranta šeštadieninės mokyklos svarbą mūsų gyvenime ir su atvira širdimi atseis paremti šio reikalo.

Visos Montrealio lietuvių organizacijos yra malonial prašomos šią, čia minėtą, datą nerengti jokių parengimų.

Tėvų Komitetas.

UŽSIBAIGUS VASAROS IŠVYKOMS,

DLK Vyt. klubo vadovybė kviečia atsilankyti į Klubo metinę vakarienę ir reguliariai kas savaitgalis vykstančius šokius, šį šeštadienį, spalio 15 dieną, 7 val. vakaro.

● **Lena ir Kostas Leipūs** susilaukė antrojo sūnaus. Sveikiname!

● **Bellazzi-Lamy** statybinių medžiagų sandėliai stipriai apdegė spalio 9 d. Lasallėje.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOJE

● **Sekmadienį,** spalio 16 d., tuoj po pamaldų Šv. Onos susirinkimas kleb. salėje.

● **Pakrikštyta** B. ir F. Krekščionaičių dukrelė Patricia, Ann. Krikšto tėvais buvo Alfonsas ir Silvija Vaitekūnai.

● **Pp. Kijonkos** sekmadienį pakrikštijo sūnų.

● **M. ir K. Žemaičiai** susilaukė 60 metų vedybinio gyvenimo sukaktuves. Ilgiausių metų ir geros sveikatos!

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJE

kun. klebonas J. Bobinas pakrikštijo Elenos ir Algirdo Rasikų dukrelę Loretos - Bernadettos vardu ir Marijos ir Vytauto Žernauskų dukterį Lindos-Kristinos vardu.

Metinė parapijos vakarienė ruošiama spolio 29 dieną, šeštadienį, 7 val. vakaro parapijos salėje. Visi kviečiami atsilankyti. Bus loterija.

Seniausios lietuvių ir pirmosios Kanadoje katalikų Švento Kazimiero parapijos vyresnieji ateiviai, kurie šią parapiją kūrė, kaip mums pranešama, esą susirūpinę, kad iš jų nebūtų atimta Šv. Kazimiero bažnyčia, kurią jie pasistatė ir kurią išlaiko. Galimas ir neturi pagrindo, bet mieste kursuoja žinių, esą Šv. Kazimiero bažnyčią norima paimti prancūzams, o lietuviams būsią patarta pasistatyti bažnyčią Rosemounte Galimas tokios žinios ir neturi pagrindo, bet dėl jų neramūs vyresnės ateivijos lietuviai, kurie savo aukomis tą bažnyčią pastatė ir brangina jos vietą.

PARDUODAMAS

5 kambarių bungalow
tik $ 51.—
mėnesiui.
Skambinti CR 6-3522

IŠSIKELIA PP. SAFRONČIKAI

Pp. Safrončikų šeima išsikelia į Čikagą. Draugai ir artimieji šeštadienį suruošė jiems išleistuves, kurios labai gražiai praėjo, vedant H. Adomoniui. Atsisveikinimo kalbas pasakė Tėvas J. Aranauskas, SJ, Lito dir. D. Jurkus ir kiti. Išvyks tantiems linkėta sėkmės ir laimės naujoje gyvenimo vietoje. Vaišės buvo puikios. jas ruošiant nuoširdžiai pasidarbavo Pov. Jocas, pp. Adomonienė, Bitnerienė, Jocienė, Žugaraitytė ir kt.

● **Blažys Vladas** nusipirko namus Laval gat. ir persikėlė gyventi. Sėkmės nuosavuose namuose!

● **Into Juozo** motina mirė Lietuvoje spalio 5 dieną. Nuoširdi p. Into šeimai ir giminėms užuojauta.

PAKILO AUGŠČIAU

„Lituanicos" futbolo komanda, dalyvaujanti „National Soccer" lygos „major" divizijoje, rudens rate laimėjo trečią susitikimą (iš 4 turėtų rungtynių). Spalio 2 d. įvykusiame susitikime, stebint 1,000 žiūrovų, lietuviai įveikė neseniai iš gastrolių Lenkijoje grįžusią vietos lenkų „Eagles" komandą 4:2. Tokiu būdu lietuviai iškopė iš paskutinės lentelės vietos, kur buvo patekę pavasarį.

SPAUDOS BALIUS

Liet. Žurnalistų s-gos Čikagos sk. praėjusiais metais atgaivino Nepriklausomybės metais vykdytą tradiciją rengti Spaudos balius. Šiemet toks balius irgi yra ruošiamas Čikagoje. Jis įvyks spalio 15 d. (šeštadienį) Balio Pakšto salėje.

Šio baliaus programoje pasirodys garsėjanti solistė R. Mastienė, kuriai akomponuos M. Motekaitis. Humoristiniais kūriniais klausytojus linksmai nuteiks žurnalistai - rašytojai: Al. Baronas, Alb. Valentinas, J. Vaičeliūnas. Įžanginį žodį tars žurn. St. Daunys.

Sk. v-ba, kurią sudaro: A. Gintneris, V. Zalatorius, Ed. Šulaitis, Pr. Šulas, J. Vaičiūnas, kviečia visus čikagiečius atsilankyti į šį Spaudos balių ir pabūvoti kartu su rašto žmonėmis. Reikia dar pridėti, kad šio baliaus dalyviai turės progą laimėti dail. A. Rūkštelės paveikslą.

● Liet. Gailestingųjų seserų s-ga rengia koncertą - balių spalio 15 d. Western Ballroom salėje.

● Čikagos Aukšt. Lit. mokyklos motinų klubas mokyklos bibliotekai padovanojo 200 knygų.

● Liet. Žurnalistų s-gos Čikagos sk. narių susirinkime Z. Juškevičienė padarė pranešimą iš kelionės po Europą.

TAISAU IR DAŽAU

lengvas mašinas.
Lietuviams nuolaida.
Skambinkite telef. DU 9-0571.
V. Sušinskas.

VISUOMENININKAS J. STRAZDAS,

kaip dalininkas dalyvaves P. Motušio vadovaujamoje Atlantis Exports - Import bendrovėje, iš tos bendrovės atsiskyrė ir sudarė atskirą Canadian Export-Import Hi-Fi bendrovę, į kurią savo įnašais yra įsijungę Dranseikos, P. Budreika ir dar keli kiti. Šios bendrovės biznio vedėju yra prityręs komersantas J. Senkus.

● **Sol. V. Verikaitis,** keletą metų vadovavęs parapijos chorui ir ėjęs vargonininko pareigas, gastroliuoja New Yorke.

● **Kun. B. Jurkus,** kuris talkins Pr. parapijos darbuose, pakviestas vadovauti chorui.

● **Pris. parapijos** choro bendra repeticija bus šį ketvirtadienį, 7.30 val. vak. Visi balsai prašomi punktualiai susirinkti. Kviečiami taip pat į chorą įsijungti nauji choristai-ės.

● **Pr. Par. biblioteka** pradės veikti nuo sekmadienio, spalio 16 d. Knygos bus išduodamos ir mainomos po 10 ir 11 val. mišių. Vyrų draugijos narių susirinkimas bus sekm., spalio 16 d. po paskutinių mišių muzikos studijoje.

● **Šį šeštadienį** pirmas pasilinksminimas Pris. parap. salėje. Rengėjai — Parapijos komitetas. Vaišės Kat. Moterų Dr-jos ponių. Pelnas skiriamas Toronto Šeštadieninei mokyklai paremti. Visi maloniai kviečiami.

● **Spalio 29—30 atvyksta** draugiškų krepšinio rungtynių Chicagos jūrų skautų komanda „Baltijos jūra". Rungtynės bus sekmadienį tuoj po pamaldų.

● **Jau platinami** biletai į bendrą „Vyčio" ir SLA rudens balių. Asmenys įsigiję biletus per platintojus iš anksto gaus pricdo SLA kalendorių.

„PALANGOS" VASARVIETĖJE ST. COLOMBAN

dar galima pasirinkti gražių skypų su šimtametėmis pušimis, baltų kopų smėliu ir privačiu pliažu.

Toliau nuo vandens esantieji sklypai parduodami ypatingai žema kaina. DO 6-0031.

TORONTO

KARIUMENĖS ŠVENTĖS RENGIMO REIKALU

Apylinkės Valdyba su kūrėjų-savanorių, šaulių ir karių atstovais turėjo bendrą posėdį, kuriame nutarta minėjimą ruošti gruodžią 4 d., sekmadienį, 4 v. Prisikėlimo parapijos **salėje.** Šis minėjimas numatomas pravesti visai skirtingai nuo kitais metais buvusių minėjimų, ta prasme, kad bus išvengta ilgesnių kalbų, o programą atliks šaulių kuopos scenos meno sekcija ir jaunimo pajėgos.

Eilės tvarka, šiemet šventes minėjimą ves karių atstovas K. Aperavičius.

AKADEMIKŲ SKAUTŲ STOVYKLA

Pradėdami naujus mokslo metus, Toronto studentai - akademikai skautai spalio 1—2 dd. turėjo savaitgalio stovyklą pp. Augustinavičių ūkyje prie D[illegible]hi. Apie 40 stovyklautojų dalyvavo įvairioje programoje: buvo diskutuotos gyvenimo pasaulėžiūros, vadovaujant R. Kulienei. Prie laužo, kurį gražiai pravedė Vl. Morkūnas, Mačernio poeziją ir asmenį pristatė B. Vaškelis. Sekmadienį, paskaitą apie visuotinas vertybes ir lietuviškumą skaitė iš Detroito atvykęs dr. J. Kaupas. Stovyklos proga Akademinio skautų sąjūdžio tikrų narių pasižadėjimą davė ir korporacijos spalvos buvo užrištos Violetai Januškevičiūtei, Rūtai Bleizgytei, Sigitui Kazlauskui ir Jonui Vėlyviui.

Išvykai vadovavo Gytis Šenas.

VERTINGA PARODA

Šiuo metu miesto galerijoje vyksta modernios skulptūros paroda, sudaryta iš Hirschenhorn privačios kolekcijos. Šalia to, yra reikšminga pokario italų tapytojų darbai. Mieso galerija sezoną pradėjo vertinga paroda. Linkėtina ir lietuviams šiuo įvykiu, taip pat ir galerija plačiau susidomėti, nes pastebėta, jog pavyzdžiui sekmadieniais, kuomet ten girdimos įvairios kalbos — daugiausia vokiečių, ukrainiečių — lietuviškos retai, o dažniausiai visai negirdėti.

● **Spalio 23 d.,** 5 val. p. p. Pr. par. salėje bus įdomi Madų paroda. Pelnas iš aukų skiriamas Tor. vaikų namų statybai. Visi maloniai kviečiami, ypačiai ponios.

● **Sporto žinios:** Šią savaitę yra perlakuojamos salės grindys, todėl treniruočių nebus nei antradienį nei ketvirtadienį. Vyrų komandai treniruotė bus sekantį sekmadienį 7.30 v. v. Vyrai šiame sezone dalyvaus Bathurst - College ir galbūt Metro Senior A. Mergaitės žais C. Y. O. lygoje Senor, Juvenile ir Midget grupėse Berniukai — Toronto & District Church lygos Minor Bantam, Midget ir Juvenile grupėse.

● **Loterija.** Visi maloniai [illegible]šomi prisidėti prie „Aušros" tėvų - rėmėjų platinamos loterijos, kurios pelnas skiriamas jaunimo veiklai ir stovyklai. Leidžiama $25,000.00 namas (arba cash), 1961 m. Cadilac'as ir 1961 m. Corvair. Platintojai gauna $5.00 arba 5 biletus nuo knygutės. Biletų knygučių galima gauti pas „Aušros" kluho ir tėvų-rėmėjų būrelio narius ir parapijos raštinėje.

A. B. C. PARCEL SERVICE
3891 St. Lawrence Blvd.
tel. VI 4-9098

primena savo klijentams, kad jau laikas pagalvoti apie siuntinį savo artimiesiems tėviškėje.

A. B. C. Firma,
kuri jau eilę metų patarnauja savo Gerbiamiems Klijentams.
yra pasiruošusi ir tolimesniam patarnavimui.

Siūlome mūsų didelį prekių pasirinkimą.

SPECIALIAI ŽEMOS KAINOS.

Klubo metinė vakarienė
šį šeštadienį, spalio 15 dieną,
7 valandą vakaro klubo patalpose, 2161 St. Catherine East.
Įėjimas 2 doleriai.
D. L. K. Vytauto N. Klubo Vadovybė.

Pasaulio lietuvių sostinėje
RAŠO EDVARDAS ŠULAITIS

Nosies, gerklės ir ausų specialistas ir chirurgas
Dr. R. CHARLAND
78 St. Joseph Blvd. W.
VI 2-9958

Dr. V. GIRIUNIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
3940 Blvd. Rosemont
RA 7-5552; namų RA 1-0656.

Dr. J. ŠEMOGAS
5441 Bannantyne, Verdun.
Pirmadienį ir ketvirtadienį | 7—9 p. m.
antradienį ir penktadienį | 2—4 p. m.
trečiadienį 2—4 ir 7—9 p. m.
šeštadienį 11—1 p. m.
PO 7-3175; namų DO 6-9582.

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. J. MALISKA
2 biurai:
5441 Bannantyne, Verdun.
1396 St. Catherine St. W.
(prie Bishop).
Siute 419, tel. UN 6-8235
Namų tel. DO 6-0682

Dr.E.Andrukaitis
956 SHERBROOKE E.
Tel.: LA 2-7236

Dr. V. PAVILANIS
3439 Beaconsfield,
N. D. G., Montreal.
HU 1-8437

Dr. A. O. JAUGELIENĖ
Dantų Gydytoja
1410 Guy St., I a. 11 kamb.
WE 2-6662; namų PO 8-8096

ADVOKATAS
STASYS DAUKŠA, LL. D.
4 Notre Dame St. E.
Suite 901
UN 1-8933

ADVOKATAS
JOSEPH P. MILLER,
B. A., B. C. L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
UN 6-2063 ir UN 6-2064
Resid.: 40 Lafleur,
LaSalle. DO 6-1570

NOTARAS
JUOZAS BERNOTAS
B. A., B. C. L.
215 St. James West,
7 augštas.
Tel.: AV 8-3115.
Namie 2654 Hogan
Tel.: LA 5-7023, 7—9 v. v.

Taupyk ir skolinkis
SAVO KREDITO KOOPERATYVE „LITAS"
Santaupos pilnai apdraustos. Paskolos lengvai ir greitai duodamos bet kokiam geram tikslui. Bankas veikia: **Šiokia dieniais** 1451 Crawford Bridge Ave, Verdun. Rytais — pirmadienį nuo 10 iki 1 val. ir šeštadienį nuo 10 iki 12 val. Vakarais—pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį nuo 7 iki 8 v.
Sekmadieniais Aušros Vartų Parapijos salėje banko patalpose nuo 10.30 iki 1 val.
Pirm. A. Norkeliūnas RA 7-3120. Ved. D. Jurkus PO 7-4280

MASSON FURS
K. GUDŽIŪNAS IR J. GRAŽYS
Parduoda gatavus, siuva naujus, remodeliuoja ir taiso senus
kailinius paltus.
Vasarai saugus išlaikymas su apdraudimu.
3365 Masson St., Montreal.
Tel. RA 1-6005.

I. G. ELECTRIC R'd.
Elektros kontraktorius
IGNAS GURČINA
3260 Curatteau
Montreal. Tel. CL 5-5515

DISTR. ESTATE BROKERS
177 Sherbrooke W. VI 2-8501
F. Jasutis ..... LA 2-7879
A. Markevičius .... CR 9-9793
P. Adamonis ..... RA 2-2472
P. Baltuonis ..... LA 6-2084
Pr. Rudinskas .... HU 1-2957
Sekite mūsų skelbimus apie paskirus objektus N. L., T. Ž., Star, La Press.